ИНСОНГА НАФ КЕЛТИРИШ — ОЛИЙ БАХТ

OZBEKISTON KASABA UYUSHMALARI FEDERATSIYASI — FEDERATION OF TRADE UNIONS OF UZBEKISTAN

ИШОНЧ

ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА УЮШМАЛАРИ ФЕДЕРАЦИЯСИ ГАЗЕТАСИ

19 август, сешанба 1997 йил №97 (447)

Сешанба, пайшанба ва шанба кунлари чиқади

ҚЎШМА КОРХОНА

Тошкент трактор заводи қошида Американинг жаҳонга машҳур «Кейс» фирмаси билан ҳамкорликда қўшма корхона ташкил этилган эди. Мазкур қўшма корхона ҳақида «Жаҳонгир» русумли тракторлар ишлаб чиқарилди ва бугунги кунда улар республикамиз далаларида синалмоқда.

Тошкент трактор заводи акционерлик жамиятига айлантирилгач, завод туб бурилишларга юз тутди. Ишчи-ходимларнинг яшаш ва ишлаш шароитлари бир мунча яхши томонга ўзгарди. «Кейс» билан ҳамкорлик ҳам завод молиявий-иқтисодий инқирозининг барҳам топишига туртки бўлди.

Завод раҳбарияти ва ишчи-хизматчиларининг ниятлари ҳам корхонани «Кейс» фирмаси сингари жаҳон миқёсига олиб чиқишдир.

Ҳусан БАРОТОВ,
журналист.

ҚЎШИҚ ҚАЛБНИ ҚУВВАТЛАНТИРАДИ

Мусиқа — санъат турлари ичида инсонга энг тез ва қулай таъсир ўтказиши билан ажралиб туради. Дейлик, гўзал ҳайратлар водийси — адабиётнинг ўрни тенглашиб бўлмайдиган даражада қудратли бўлмасин, юксак тафаккур маҳсулоти бўлмиш дурдона асарлар хос кишилар учунгина ўз тилсими эшикларини очиб беради. Ёхуд рассомлик ё ҳайкалтарошлик санъатининг ноёб намуналарини барча бирдек тушуниши, ундан нимадир — завқми, қувватми олиши амримаҳол. Бироқ ҳайкалтарошлик, рассомлик ё адабиёт санъатидан баҳра олишни билмаган оддий киши ҳам мусиқадан завқлана олади. Дейлик, инсон тафаккури тилсимлари дунёсига бемалол бош суқиб, кўрганлари, кўра олганларинигина (бир ижодкор ҳаётига шу ҳам етиб ортади) тақдим этиб адабиёт аҳли ичида тенгсиз шуҳрат қозонган. Жеймс Жойс ёхуд Уильям Фолкнернинг номини ҳам эшитмаган ўзбек Майкл Жексонни севиб тинглайди ёки дунёда Майкл Жексон шарифли одам борлигини эшитган. Ёки ўзбекнинг тўнғич ва эрка романи — «Ўтган кунлар»ни ўқимаган кишилар ҳам Шерали Жўраев қўшиқлари завқини туя олади.

Мусиқанинг қудратини ҳис қилиш учун биргина мадҳияга эътибор берсак, кифоя. Ҳар бир мустақил давлатнинг ўз мадҳияси бор. Мадҳия фахр-ғурур туйғусини тарбиялайди. Мустақил давлат фуқароси ўз давлати мадҳиясини эшитганида, қаерда бўлмасин, ҳеч бўлмаганда Ватан туйғусини озгина бўлса-да, кўнглидан кечиради.

Шу маънода, иккинчи маротаба ўтказилган «Ўзбекистон — Ватаним маним» кўрик танловининг аҳамияти катта. Жуда катта. Бунга мен кўрик-танловнинг якунловчи босқичини томоша қилганимда аввалгидан ҳам теранроқ амин бўлдим. Якунловчи босқич икки кун давом этди. Давлатимиз мустақиллигининг олти йиллигига бағишланган бу оммавий қўшиқ байрами халқимиз кайфиятини кўтаришга мўлжалланганлиги якунловчи босқич давомида айниқса сезиларли бўлди. Республикамизнинг барча вилоятларидан келган санъаткорлар Ватан мадҳи, миллат туйғуси, юрт ишқи билан йўғрилган қўшиқларни ўзгача бир ҳаяжон, кўтаринкилик билан ижро этдилар.

Биринчи куни халқ таълими вазирлиги тизимидаги бадиий жамоалар, Қорақалпоғистон Республикаси ва вилоятлардан келган санъаткорлар, Тошкент шаҳри, ички ишлар, ижтимоий таъминот, олий ва ўрта махсус таълим вазирликлари вакиллари чиқиш қилган бўлсалар, иккинчи куни Маданият ишлари вазирлигига қарашли жамоалар, «Ўзбекнаво» тасарруфидаги ва яккахон хонандалар ўз санъатларини намойиш қилишди. Таркибида Абдулла Орипов, Муножот Йўлчиева, Дилором Омонуллаева каби таниқли шоир ва санъаткорлар бор бўлган ҳакамлар ҳайъати ҳар бир жамоа ва хонанданинг маҳоратини холис баҳолаш учун синчковлик билан иш олиб бордилар.

Танлов якунида ҳакамлар ҳайъати раиси Равшан Юнусов ғолибларни эълон қилди:

1-ўрин — Норали АЛЛАНАЗАРОВ (Сурхондарё).

2-ўрин — «ТУРОН ЮЛДУЗЛАРИ» ансамбли, Республика ўқувчилар саройи хор жамоаси, Кумуш РАЗЗОҚОВА,

3-ўрин — Кенисбой СЕРЖАНОВ, Эркин ҚАЙТАРОВ, Рустам МАМАДАЛИЕВ.

Рағбатлантирувчи мукофотлар Орзигул Камолова, Мирзағолиб Мирзараҳимов ва Санобар Сатторовaларга берилди.

Кўрик-танлов якунлангач, танлов иштирокчиси, Шўрти туманидаги «КУШОН» миллий эстрада гуруҳи бадиий раҳбари Урол Эшдавлатов билан суҳбатда бўлдим.

— Қўшиқ байрами Республикамизда ҳақиқий байрамга айланиб кетди. Бунинг аҳамияти, айниқса, ҳозирги давримизда жудаям муҳимдир. Мана, қаранг биз узоқ Сурхондарёдан келдик. У ёғи Фарғона водийсидан, бу ёғи Хоразмдан санъаткорлар келишган. Бир-биримиздан кўп нарса ўрганайлик, деб ўйлайман.

— Сизга тингловчи сифатида қайси гуруҳ ёки хонандаларнинг чиқишлари манзур бўлди?

— Менга Дилшод Каттабеков ва «Бойчечак» болалар гуруҳининг чиқишлари жуда ёқди. Қўшиқ байрамининг яна бир фойдали жиҳати — ёш авлодни маънавий тарбиялашдаги хизматида, деб ўйлайман. Ёш ўғил-қизларимиз болалигиданоқ Ватан меҳрини туйиб қўшиқ айтса, рақсга тушсалар, келажакда Ватанимизга, миллатимизга биздан ўн, юз чандон кўпроқ хизмат қила оладилар.

— Ғолиб бўлолмаганингиздан хафа эмасмисиз?

— Йўқ.

— Нега?

— Негаки, менинг шу ерга келиб, катта саҳнада ўз санъатимни намойиш қилганимнинг ўзи фахрли. Қолаверса, бу ерда ўзимни бошқалар билан, солиштириб, ўзимга яраша сабоқлар олдим. Ҳали кўп изланишим кераклигига амин бўлдим.

Ҳа, қалбларга қувват берувчи қўшиқ яратиш осон эмас. «Ўзбекистон — Ватаним маним» каби кўрик-танлов, қўшиқ байрамлари эса ҳар бир санъаткорни шундай қўшиқ яратишга рағбатлантиради ва ундайди. Бундан эса санъаткор ҳам, халқ ҳам — барча фақат ютади.

Ҳусан НИШОНОВ

Иқтисодиёт хабарлари

«КАМОЛОТ»НИНГ КИЧИК УН ЗАВОДИ

Ғаллаорол шаҳрида, «Дўстлик» гузари ёнида «Камолот» жамғармаси туман бўлимининг кичик ун заводи ишга туширилди. Туман аҳолиси учун яратилган ушбу қулайлик «Камолот» жамғармасини бойитадиган бўлди.

— Бир неча ой муқаддам республика «Камолот» жамғармаси шу йилнинг декабрь ойида ҳеч қандай фоизсиз қайтариш шарти билан 1 миллион сўм қарз берган эди, — дейди «Камолот» жамғармасининг туман бўлими раиси С. Одилова — мамлакатимизда ишлаб чиқилган, бугунги талабга жавоб берадиган кичик ун заводи ва иншоотнинг қурилишига 650 минг сўм сарфланди. 350 минг сўмга дон сотиб олдик. Асосий эътиборимиз кичик корхонамиз фаолиятини янада кенгайтириш, маблағимизни кўпайтириб, туманимиздаги иқтидорли ёшларни моддий жиҳатдан қўллаб-қувватлаш келажакда ер олиб кичик ун заводи учун донни ҳам ўзимиз етиштириш ниятимиз бор.

Тегирмон бир навдаги буғдойнинг ўзидан уч навдаги ун чиқариб беради. Кепаги эса жуда оз миқдорда ажралар экан.

БАХМАЛ АРОҒИ

Бахмал тумани хўжаликларида, хусусий томорқаларда етиштирилаётган узумдан тайёрланаётган Бахмал винолари шуҳрати кенг ёйилган. Ана шу вино заводи қошида ароқ ишлаб чиқаришга мўлжалланган линия ишга тушди.

Янги линия бир неча ойдирки, ўз маҳсулотини харидорларга туҳфа этмоқда. Лотин ёзувидаги «Бахмал ароғи» нишонида чиққан маҳсулотларнинг дастлабкиси жиззахликлар дастурхонини безади.

Корхонада ойига III минг III дона шиша ароқ ишлаб чиқарилаяпти. Корхона бир йилда I миллион 333 минг 333 (0,5) ароқ ишлаб чиқариш қувватига эга. Шу кунгача вилоят аҳолисига 300 минг шиша ароқ етказиб берилди.

Белга қувват «Ўзбекистон» ҳамда уч йиллик сақланган олий навли «Бахмал» виноларига буюртма кўпаймоқда. Корхона жамоаси шу кунгача 604 минг шиша вино ишлаб чиқардилар.

Ароқ ва вино учун спирт Голландиядан шартнома асосида келиб турибди.

8 МИЛЛИОНЛИК ИШ БАЖАРИЛДИ

Дўстлик туманидаги марказий шифохона ва табобатхона биноси анчадан буён таъмирланмай ночор аҳволга тушиб қолган эди. Ўз муддатини ўтаб бўлган жиҳозлар эса ҳеч нарсага ярамай қолган эди. Туман ҳокимлиги бу нуқсонни бартараф этишга киришди ва тумандаги барча ташкилот ва хўжаликларга ёрдам кўрсатиш вазифасини қўйди. Тумандаги барча корхона, ташкилот ва хўжаликлар амалий ёрдамга отланишди. Кўпчиликка ҳеч гап эмас экан, айни чоғда бу ерда 8 миллион сўмлик таъмирлаш ишлари амалга оширилди. 100 дан зиёд кабинетлар янги жиҳозлар билан таъминланди.

Табобатхоналарга кўрсатилган ушбу ёрдамдан туман аҳолиси беҳад хурсанд бўлибди.

«БЕҲЗОД»НИНГ МЕБЕЛЛАРИ

Ушбу хусусий фирмага Акрам Роизқов раҳбарлик қилади. «Бир йигитга қирқ ҳунар ҳам оз» деган халқ нақлига амал қилган Акрам 1996 йилда ушбу фирмани ташкил этиб, тиришқоқ, янгиликка интилувчан, тадбиркор ва ишбилармон эл назарига тушди. У ўтган йили Жиззах туман бизнес фондидан 500 минг сўм имтиёзли кредит олиб «Беҳзод» фирмасининг фаолиятини жонлантириб юборди.

Ҳозир фирмада чиройли ва бежирим, тури 10 дан зиёд уй жиҳозлари ишлаб чиқарилмоқда. Фирма ишлаб чиқараётган стол, стул, диван, кроват каби юмшоқ ва қаттиқ хона жиҳозларига бўлган талаб кундан-кунга ортмоқда.

Мебель ишлаб чиқаришда Б. Эшонқулов, О. Худойқулов, Н. Розиқовлар жонбозлик кўрсатиб, уй жиҳозларининг бежирим, чиройли ҳамда мустаҳкам бўлишига эришмоқда.

Алибой ЭРГАШЕВ,
«Ишонч» мухбири.

РИГАДА ТАНЛОВ

Яқинда Латвияда «Лауку Авизе» («Қишлоқ ҳаёти») газетасининг ташаббуси ва Ўзбекистон Республикасининг Латвиядаги элчихонаси ёрдамида Ўзбекистон ҳақида энг кўп билим соҳибини аниқлаш бўйича танлов бўлиб ўтди.

Ўзбекистоннинг Латвия республикасидаги Муваффақ ишлари вакили Иброҳим Мавлонов берган саволларнинг ўта мураккаблиги туфайли ҳатто танлов ғолиблари ҳам саволларнинг барчасига тўғри ва аниқ жавоб беришолмади. Тнлов иштирокчиларининг умумий ҳаракати билан саволларга жавоб топилди. Саволлар асосан ўлкамиз тарихи, маданияти ва бугунги ижтимоий ҳаётига оид эди. Мана улардан баъзилари: Республика парламенти қандай номланади ва нечта палатадан иборат? Қачон Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг Латвияга расмий ташрифи бўлган? Ҳозирги Ўзбекистон ҳудудидан ўтган қадимги карвон йўли кандай номланган эди? Ва ҳатто, «Ялла» ансамбли қўшиқларининг бири қандай миллий бош кийим ҳақида?, сингари саволлар бор эди.

«Лауку Авизе» газетаси муҳарририятига муштарийлардан юзлаб мактублар келиб тушди. Шунинг учун ҳам танлов хайъати учун ғолибларни аниқлаш осон кечмади. Ниҳоят Андрис Ансон, ояр Зиединьш, Алида Зигмунде, Эдгар Гляненко ва Лариса Глазачевалар танлов ғолиблари деб топилдилар.

12 август куни викторина ғолибларига эсдалик совғалари топширилди. Уларга Президент Ислом Каримов китоблари, Ўзбекистон тўғрисида маълумотнома, ўлкамиз меъморчилик ёдгорликлари, тарихи ва маданияти ҳақида рангли альбомлар тўплами шунингдек, замонавий ўзбек эстрада қўшиқлари ёзилган аудиокассеталар тақдим этилди. «Лауку Авизе» газетаси журналистлари-танлов ташкилотчилари ҳам қимматбаҳо эсдалик совғаларига эга бўлишди.

Танлов ғолибларини мукофотлаш маросими Ўзбекистон элчихонасида бўлиб ўтди. Унда Латвия ташқи ишлар, маданият вазирлиги ва оммавий аҳборот воситалари вакиллари иштирок этдилар.

Ушбу танловнинг аҳамияти шундаки, минглаб латвияликлар («Лауку Авизе» газетаси 100 минг нусхани ташкил этади) қадимий диёримиз тарихи ва маданияти билан яқиндан танишишга мушарраф бўлишди.

Ш. АННАЕВ,
«Жаҳон» ахборот агентлиги.

Гулистон шаҳри кўчаларида

ОЛОТ: ЯНГИЛИК ОҚИМИ НЕГА СУСТ?

Бухоро вилоятининг кенжатой туманларидан бири бўлмиш Олотда сўнгги пайтларда ўзгариш қирралари унчалик сезилмай қоляпти. Туман иқтисодиётидаги қолоқлик бугун аҳоли турмуш даражасига ўз таъсирини кўрсатяпти. Атиги 2—3 йил бурун вилоятдагина эмас, жумҳуриятимизда биринчилар қаторида пахта тайёрлаш ва бошқа режаларни ошиғи билан уддалаб келган туманга нима бўлди? Нега муҳим тармоқлардан бири бўлган пахтачиликда оқсаш юз бераётир? Бизнингча, қолоқлик сабабларини маънавий-маърифий ишларнинг эски қолипларда олиб борилаётганлигидан изламоқ керакдир.

Раҳбарлик тизимидаги талабчанлик, фидойилик, ташаббус ва тадбиркорликнинг етишмаслиги ишнинг нақ белига тепяпти. Шу боисдан ҳам бу ерда янги замон, янги давр кишисининг маънавий камолотини шакллантириш осон кўчмаяпти.

Сир эмаски, бугун миллат маънавияти, Ватан шон-шавкатини юксалтириш, озод ва обод юртнинг истиқболини таъминлаш ғоятда муҳим масалалардан бирига айланди. Аммо шундай бўлса-да Олотда негадир бу йўналишдаги ишлар давр талабларидан анча орқада. Ҳаммадан ҳам туманда маданий-маърифий хизмат кўрсатиш даражаси кўнгиллдагидек эмас. У ҳамон пастлигича қолмоқда. Бунга яқинда туманда бўлганимизда тағин ишонч ҳосил қилдик.

Дастлаб мақсадимизни баён этиб, туман ҳокимининг мафкура ишлари бўйича ўринбосари Қайим Ҳожиевга юзландик. У киши йўқ баҳоналарни пеш қилиб, бизни мумкин қадар чалғитишга ҳаракат қилди. Таажжубли жойи шундаки, муовин, «Ҳозир Сизни маданият бўлими мудири билан юзлаштираман» дегандан сўнг ҳам орадан 1,5—2 соатча вақт ўтди. Умумий аҳволни билиш учун (дам-бадам телефонга уринаётган) ҳамроҳимдан у бу нарсаларни суриштиргандек бўлдим. Аммо муовин (шу йўналишдаги ишнинг бевосита ташкилотчиси ва йўлбошчиси) аҳоли турмуш шароитини яхшилаш билан боғлиқ ёхуд маданий-маърифий хизмат кўрсатишнинг аҳволи чуқур таҳлил этилган бирор конкрет манбани кўрсата олмади. Устига-устак туман маданият бўлими томонидан берилган ва ҳокимлик тасдиғидан ўтказилган дастурий режа ҳам аллақайси ғалладонда чанг босиб ётганга ўхшаб кўринди. Йўқса, у билан, албатта танишган бўлардик.

Хуллас, анча вақтни бой бериб, маданият бўлими томон йўлга чиқдик. Бироздан сўнг бўлим мудири Эргаш Фозилов кириб келди. Шу куни Олотга мусобақадош Пешку тумани вакиллари келишган экан. Бу янгиликни эшитиб анча қувондик. Ўзимизча тушликда қишлоқ маданият марказлардан бирида (улар 8 та) мусобақадошлар баҳонасида қизиқарли бирор тадбир ўтказилса керак, деган ўй-фикрларга бордик. Аммо, афсуски янглишган эканмиз.

— Бизда шанба, якшанбада деярли тадбирлар ўтказилмайди, — дея қулоққа урмоқчи бўлди Э. Фозилов дабдуристдан.

— Буёғи қизиқ бўлибди-ку. Меҳнат аҳли тўғрисида чинакамига ғамхўрлик қилиб, улар учун Фароғатли турмуш шароитларини яратиш айни дам олиш кунларида мўлжалланиши керак эмасми? — сўрадик биз. Мудир ҳийла ўнғайсизланди. Аммо сир бой бермай гапни бошқа томонга буришга интилди.

— Санъаткорларимиз Бухорога, аниқроғи Қоровулбозорга кетиб қолишган. Ҳозир туманда бир доирачию рубобчини топишнинг ўзи катта муаммо. Билмадим соат тўртдаги йиғинга кимни айтсам экан. Бошим қотиб турибди.

Тағин ҳайратга тушдик. Ҳар нима бўлганда ҳам мусобақадошлар давраси карнай-сурнайсиз ўтишига ишонгимиз келмади. Фурсатни бой бермай муддаога ўтдик. Биринчи навбатда туман ҳокимлигида топмаганимиз — маданият бўлимининг 2000 йилгача бўлган даврдаги иш дастури билан қизиқдик. Унда негадир амалга ошираладиган тадбирлар муддати конкретлаштирилиб берилмаганлигидан ҳайратландик. Яхшида, шундай қилинса, сир ошкор бўлмайди. Қозон ёпиқлигича тураверади. Туманда марказлашган тизимга қарашли 35 та кутубхона, 3 та даъватхона, 1 та маданият уйи мавжуд экан. Жами китоб фонди 269 минг 282 донани ташкил этади. Унинг қиймати 149 минг 235 сўм 65 тийиндир.

Очиғини айтганда, кўпчилик зиё масканлари мослаштирилмаган биноларда тор, кўримсиз хоналарда жойлаштирилганлигини кўриб ачиндик. 20 дан ортиқ кутубхона таъмирга муҳтож бўлиб турибди. Бир қатор жамоа хўжаликларининг дала шийпонларида фаолият кўрсатаётган кутубхоналар турар-жой сифатида фойдаланилаётганлигига нима дейсиз?

Туманда китоб фонди ҳам унча бой эмас. Асосий адабиётларни 90 йиллардан илгари чоп этилган китоблар ташкил этади. Демак, уларни ўқиган китобхонларнинг ҳафсаласи пир бўлиши аниқ.

Энг ачинарлиси жорий йилнинг биринчи ярмида 70 мингга яқин аҳолиси бўлган туманда ҳаммаси бўлиб 20 минг сўмлик китоб олинганидадир. Унинг атиги 608 донасини бадиий адабиётлар ташкил этади. 12 минг аҳолиси бўлган Олот шаҳридаги марказий кутубхона учун бор — йўғи 22 та, Зафар Диёр номли болалар зиё масканига эса 21 та бадиий адабиётлар ажратилганлигини айтишга тил бормайди. Ана Сизга Олотда миллий ўзликни англашнинг қудратли қуроли бўлган янги адабиётларга бўлган муносабат. «Маънавиятни мустаҳкамлаш учун меҳнат ва маблағни аяш ўз келажагига болта уриш демакдир» деган Президентимиз хитобномаси наҳотки бу ерга етиб келмаган бўлса!!!

Шу куни марказий кутубхона мудираси С. Муродова сабабсиз ишга келмади. Котиба Дилором Рўзиева ҳам ишга келишни унутибди. Марказда интизом шундай бўлгач, қолган участкалардан нимагина.

Эргаш Фозилов бизга роса мақтаган кутубхоначилар Нурхон Искандарова ва у кишининг шериги Нилуфар Одинаевалар сунъий равишда китобхонлар сонини оширишга ҳаракат қилганликлари маълум бўлди. Улар то биз кутубхонага бориб киргунча китобхонлардан Орзигул Авлиёкулова (ўқитувчи), Сўтахол Маметова (тарбиячи)лар имзосини чекиб, уларни учтадан китоб олдига чиқаришга улгуришибди. Сиёсий адабиётлар тахламида собиқ доҳийларимиз расмлари солинган китоблар ботбот турибди. Кутубхоначилар ҳаракатини кузатиб уйга толдик. Куппа-кундуз куни кимни алдаяпмиз ўзи! Сохта шон, сохта шуҳрат учун елиб-югурадиган дамлар ортда қолди-ку.

Қолаверса, шаҳар қиёфасига кўрк бағишлаши керак бўлган маданият саройи (қурилиши 1982 йилда бошланган) қурилишини ўз ҳолига ташлаб қўйилганлиги, бундан ҳам ўтиб тушган ҳолат туман маданият бўлими ва марказий кутубхонасининг 5 йилдан буён Олот «Нефт-газ» қидирув бошқармасига қарашли мослаштирилмаган бинога жойлаштирилиб ижара ҳақи тўлаб келинишининг ўзи Олотда маънавий масалаларга етарлича эътибор берилмаётганига ёрқин далил эмасми?! Ҳокимлик билан касаба уюшмаси фаолларининг бу борадаги ҳамкорлиги ҳам унчалик сезилмаяпти.

Янгича тафаккур — замон талаби. Қаерда иш янгича ёндашувлар асосида ташкил этилса, у ерда ислоҳотларнинг моҳияти тезда кўзга ташланиб қолиши, шубҳасиз. Буни алоҳида эътироф этишга ҳожат бўлмаса керак. Зотан, Олотда ҳам янгиликнинг моҳиятини тушунадиган, ташаббус кўрсатиб ишлайдиган, маънавиятни инсоннинг, халқнинг, жамиятнинг, давлатнинг куч-қудрати эканлигини чуқур англаб етадиган илғор, ҳур фикрли кишилар оз эмас. Улар танқиддан тўғри хулоса чиқариб, одамларни ўз измларидан дадил эргаштира олсалар, янгиликка юз тутиб, бунёдкорона меҳнат қилсалар, албатта юқоридаги нуқсонларга тезда барҳам берилиб, нафақат иқтисодий, балки ижтимоий ислоҳотлар муваффақияти ҳам жадаллашиши муқаррар.

Усмон НАВРЎЗ,
Бухоро вилояти, Жондор тумани.

Етти иқлим нафаси

Кениянинг Мамбаси бандаргоҳ шаҳрида содир бўлган зўравонлик оқибатида беш кишининг ёстиғи қуриди, бир неча киши эса жароҳатланди. Шаҳарга ҳужум қилганлар тўрт эркак ва бир аёлни чопиб ўлдирганлар. Босқинчилар шунингдек бир неча уйга ўт қўйганлар. Зўравонлик сиёсий тусга эга экани қайд этилмоқда.

* * *

Чеченистонда икки ҳафта давомида гаровда ушлаб турилган икки рус журналисти озод этилди. Россия ва Чеченистон ички ишлар кучларининг биргаликда олиб борган ҳаракатлари шундай натижа берди. Бундан қатъий назар ҳозирги пайтда бир минг тўрт юз одам, жумладан халқаро ташкилотларнинг вакиллари Чеченистонда дом-дараксиз кетган ёки гаровда ушлаб турибди, деб ҳисобланмоқда.

* * *

Афғонистон соғлиқни сақлаш ташкилоти халқаро ҳамжамиятга мурожаат қилиб, руҳий хасталикка чалинганларни даволашда ёрдам кўрсатишга даъват этди. Уларнинг айтишларича, қарийиб йигирма йилдан буён давом этаётган уруш оқибатида Афғонистон аҳолисининг катта қисми жиддий руҳий касалликлардан азият чекмоқдалар. Бутун мамлакатда руҳий хаста беморларни даволаш учун фақат битта шифохона борлиги ҳам бу борадаги ишларни мушкуллаштирмоқда. Қолаверса, руҳий хаста беморларга хизмат кўрсатадиган шифокорлар бир неча ойдан бери маош олмай ишлашга мажбур бўлаяптилар.

* * *

АҚШнинг БМТдаги элчиси Б.Ричардсон Тожикистон пойтахтида бўлиб, президент И.Раҳмонов билан учрашди. У ҳукумат билан мухолифчилар ўртасида тузилган шартномага амал қилиш кераклигини таъкидлаган. Бу борада ҳарбий гуруҳларни қуролсизлантириш мамлакатда осойишталик ва барқарорликни таъминлаш муҳим аҳамиятга эга экани учрашувда алоҳида қайд этилган.

* * *

Ўзаро муносабатларда кескинликка қарамасдан Исроил ва Фаластин хавфсизлик хизмати ходимлари ҳамкорликни кенгайтиришни мўлжалламоқдалар. Шу мавзудаги музокараларда АҚШнинг Марказий разведка бошқармаси вакиллари воситачилик қилаётирлар. Фаластинликлар томонидан қўпорувчилик хатти-ҳаракатларининг содир этилаётгани Исроил билан муносабатлар тобора кескин тус олишига сабабчи бўлаётир.

* * *

Шимолий Кореядаги қурғоқчилик оқибатида маккажўхори ҳосили бой берилиши хавфи пайдо бўлди. Бу мамлакатдаги очарчиликни яна ҳам кучайтириб юбориши мумкин. Қурғоқчиликдан кейин бошланиши кутилаётган кучли ёмғирлар шоли ҳосилини ҳам йўққа чиқариши эҳтимоли бор. Шимолий Кореяда икки йилдан буён экинлардан мўлжалдаги ҳосил олиш имкони бўлмаётгани сабабли аҳолини очликдан сақлаш мақсадида жаҳон ҳамжамиятидан ёрдам сўрашга мажбур бўлинмоқда.

* * *

Германия канцлери Гельмут Коль Европа Иттифоқига тўланаётган бадал миқдори камайтирилишини ёқлаётган сиёсий намояндалар фикрини қўллаб қувватлади. Германия Европа Иттифоқи бюджетига тўлаётган бадал ҳақиқатдан ҳам жуда йирик миқдорда эканини канцлернинг ўзи ҳам таъкидлади. Коль шунингдек Европада жорий этилиши кутилаётган ягона пул бирлиги керакли даражадаги қийматга эга бўлмаса, жорий этишнинг ҳожати йўқлигини ҳам қўшимча қилди.

* * *

Грузиянинг АҚШ билан ҳарбий ҳамкорлиги қўламлари кенгайиб бормоқда. АҚШ Қуролли кучларининг юқори лавозимли вакили Дж.Шаликашвилининг Грузияда бўлиши бунинг яққол тасдиғидир. АҚШ Грузияга яна иккита ҳарбий кема совға қилди. Бундан қатъий назар Грузия Қора денгиз ҳарбий кучлари ҳисобидан ўз улуши ажратиб берилишини талаб қилмоқда.

Жаҳон ахборот агентликларининг материаллари асосида

БИРЖА ЯНГИЛИКЛАРИ

«Тошкент» республика қимматли қоғозлар биржасида бўлиб ўтган оддий акциялар савдосида 26 та ҳиссадор жамиятлар қатнашди. Улар ўзларининг 85,3 мингта акцияларини сотиб, 37,1 миллион сўмлик маблағга эга бўлдилар. Бу савдода Хоразм вилояти «Урганч маркази» деҳқон бозори жамияти юқори самарадорликка эришди. Улар ҳам 7,7 миллион сўмлик 4,4 мингта акцияларини сотишга эришдилар. Олди-сотди жараёнларида 30 та брокерлик идоралари фаоллик кўрсатди.

***

Республика кўчмас мулк биржаси ва унинг вилоят бўлимларида ўтган ҳафтада 26 маротаба савдо бўлиб ўтди. Уларнинг 17 таси кимошди, 9 таси биржа савдоларидир. Сармоядор юртдошларимиз, ҳуқуқий ва жисмоний шахсларга, хорижлик тадбиркорларга уй-жой қуриш учун ер майдонлари, автомобилларга ёнилғи қуйиш шахобчалари, қурилиши тугалланмаган бинолар, зарар билан ишлаётган, ўрта ва кичик корхоналар, савдо ва маиший хизмат иншоотлари, уй-жой, Ўзгўштсутсаноати уюшмаси, Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги, Ўзмевасабзавот уюшмаси тасарруфидаги кўчмас мулклар, автоуловлар, токзорлар, мевали боғлар, ўрнатилмаган ва фойдаланилмаётган асбоб-ускуналар ва бошқа бир қанча мулклар таклиф қилинди.

Ҳафта давомида 323 та турли кўчмас мулклар ишбилармонлар ихтиёрига берилди. Уларнинг биржадаги сотув ҳажми 17 млн.429 минг сўмдан иборат бўлди. Мазкур ҳафтада Қишлоқ ва сув хўжалиги, Ўзмевасабзавотузумсаноатига қарашли 12 та мулк 1 млн.183 минг сўмга, қурилиши тугалланмаган 16 та иншоот 1 млн.823 минг сўмга, зарар билан ишлаётган 4 та корхона 812 минг сўмга, 1 та автомобилларга ёнилғи қуйиш шахобчаси 1 млн. 200 минг сўмга, 219 та уй-жой қуриш учун ер майдонлари 4 млн. 816 минг сўмга, 48 та автоуловлар 4 млн.297 минг сўмга, 22 та уй-жой ва бошқалар 3 млн.267 минг сўмга сотилди.

Биржанинг вилоят филиалларида сўнгги ҳафта маълумотларига тўхталадиган бўлсак, мазкур ҳафтада энг кўп мулк Навоий вилоятида сотилган. Мазкур бўлимда бошланғич баҳоси 3 млн.595 минг сўмлик 22 та мулк 4 млн.624 минг сўмга сотилди. Самарқандда эса 131 та мулк 2 млн.728 минг сўмга, Фарғонада 14 та иншоот 1 млн. 649 минг сўмга, Тошкент шаҳрида 20 та мулк 1 млн.959 минг сўмга сотилган.

Бўлиб ўтган савдоларда мулкнинг бошланғич нархига нисбатан сотилиш баҳосининг ўсиш суръати юқорилиги республика бўйича 1.27 баробарни ташкил этди.

Халқаро интеграция воситалари

ТРАНСПОРТ - БИРИНЧИ ЭҲТИЁЖ

Собиқ Иттифоқ парчаланиб кетгандан сўнг Узбекистон республикаси ўз ташқи иқтисодий алоқаларини мустақил амалга ошира бошлади. Мустақиллигимизнинг дастлабки йиллари ташқи иқтисодий тизимларимиз мавжуд эмаслиги, жаҳон бозоридаги аҳвол ва унинг талаб-эҳтиёжлари борасида етарли тажрибага эга эмаслигимиз, ташқи савдо юргазишда талайгина қийинчиликларга дуч келинди.

Бугунги кунда эса ташқи иқтисодий фаолиятни бошқаришнинг ўзига хос тизимлари, халқаро меъёр ва қоидалари, ҳуқуқий нормалар яратилди. Ҳозир Узбекистонни дунёдаги деярли барча давлат тан олди. Улар билан дипломатия муносабатлари ўрнатилди ва ўрнатилмоқда. Шунингдек Узбекистон Республикаси кўплаб ташкилотларга аъзо.

Ҳозирги вақтда республикамизда хорижий давлатлар билан ҳамкорликда ташкил этилган қўшма корхоналар сони 1700 тага етди.

Бир сўз билан айтганда Узбекистон Республикаси жаҳон хамжамиятида ўзининг муносиб мавқеига эга бўлиш учун барча имкониятлардан тўлиқ фойдаланишга ҳаракат қилмоқда. Жаҳон хамжамиятига кириш, ташқи иқтисодий ва савдо алоқаларини ривожлантиришни эса транспорт тизимлари ҳамкорлигини таъминламасдан тасаввур қилиш қийиндир. Зеро, яқин 3-4 йиллар ичида юртимиздаги қўшма корхоналар ва илғор ташкилотлар ишлаб чиқараётган маҳсулотларни жаҳон бозорига олиб чиқиш ҳаётий заруратта айланиб боради.

Узбекистоннинг қулай жўғрофий-сиёсий жойлашиши, қадимги «Буюк ипак йўли»нинг минтақамизда туташиши, Европа ва яқин Шарқдан Осиё-Тинч океанига олиб борадиган йўллар чегарадошлиги муҳим аҳамиятга эгадир. Ҳозир Туркманистон республикаси билан Эрон давлати чегарасида қурилаётган Тежен-Серахс янги темирйўл йўналиши республикамизни Европа бозорига, Трансосиё магистралига чиқишимизга имконият яратади. Бундан ташқари республикамиздан Хитой ва Покистонга чиқиш имконини берувчи Андижон-Уш-Эргаштом-Қашқар автомобиль йўли ҳамда Ҳинд уммонига чиқишимизга имкон берадиган Тошкент-Термез-Хирот-Корочи автомобиль йўлларини ишга тушишини ҳисобга олсак, мамлакатимиз қаршисида жуда йирик имконият уфқлари очилаётганини кўрамиз.

Умуман кейинги вақтларда автомобиль транспортида халқаро миқёсда юк ташиш фаолияти билан бир қанча бирлашма, корхона ва қўшма корхоналар шуғулланмоқда. Булар жумласига «Узхорижтранс», «Узафғон савдо транс», «Узхитой савдо транс», «Узкамко» корхоналари ва ташқи иқтисодий алоқалар вазирлиги қарамогидаги «Урта Осиё транс» бирлашмалари киради. Бу корхоналар экспорт ва импорт юкларни МДҲ мамлакатларига, ривожланган Европа давлатларига, ҳамда қўшни Афғонистон, Покистон, Эрон, Туркия, Хитой каби мамлакатларга етказиб беришда фаоллик кўрсатмоқдалар. «Узхорижтранс» бирлашмасида 1992 йилдан буён тўртта чет эл давлатлари билан ҳамкорликда қўшма корхона фаолият кўрсатмоқда. Булар Афғонистон, Хитой, Россия ва Австрия давлатларидир. Чет эл сармояларини Узбекистонга жалб қилиш, халқаро юк ташиш жараёнини ривожлантириш мақсадида «Узхорижтранс» ташкилоти жуда катта ишларни бажармоқда. Чунончи «Узхитой савдо транс» нинг Устав фонди 181,64 млн.сўм, «Узафғонсавдо транс»да 4,16 млн.сўм, «Узкамко» (Австрия)да 35,8 млн.сўм ва 30 минг АҚШ долларидан иборатдир. 1992 йил Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлиги билан Олмония давлати «Мерседес-Бенц» заводи ўртасида тузилган шартномага асосан «Урта Осиё транс» корхонасига лизинг асосида халқаро йўналишларда оғир юк кўтарувчи 200 та янги замонавий «Мерседес-Бенц» олди. Бу корхона 1994 йил мобайнида 18,7 минг тонна халқ хўжалик молларини чет давлатларга етказиб берди. Бу кўрсаткич 1993 йилга нисбатан 62,5 фоизга ўсганлигини кўрамиз.

Умуман «Узхорижтранс» ва «Урта Осиётранс» корхоналари ишлаш фаолиятини таҳлил қилсак жуда катта фарқни кўришимиз мумкин. Масалан, «Урта Осиё транс» корхонаси 1994 йил мобайнида ташиган юк ҳажми 1993 йилга нисбатан 2,4 баробарга ошган бўлса, «Узхорижтранс» савдо бирлашмасида 1992 йилга нисбатан 1993 йилда ташиган юклар ҳажми 31 фоизга камайганлигини кўрамиз. «Узхорижтранс» транспортида ташқи савдо бирлашмасидаги юк ташишнинг пасайишини асосий сабаби ҳаракатдаги транспорт воситаларини эскирганлиги, уларни чет давлатларда ишлаб чиқарган замонавий транспорт воситалари билан рақобат қила олмаслиги, эски автомобилларни ривожланган Европа мамлакатлари худудларида (атроф-муҳит ифлосланиши, уларга тушадиган юкларнинг юқорилиги, ёқилғи идишлари сиғими камлиги) юришини таъқиқлаб қуймоқда.

Транспорт воситаларини халқаро миқёсда ташиш мъёрига жавоб бермаслиги, мустақил давлатлар ҳамдўстликларида сунъий равишда божхона, солиқ ва чегара пунктларда тўсиқларнинг найдо бўлиши халқаро йўналишларда автомобилларга бериладиган «Карнет-тир» ва «Карней-пас»ларни олиш мураккаблиги каби муаммолар бу корхонанинг халқаро миқёсда ташиш ҳажмини пасайишга олиб келмоқда.

«Урта Осиё транс» бирлашмаси 1994 йил мобайнида юк ташиш фаолиятидан умумий қийматда 1,7 млн. АҚШ доллари, 5,3 млн,немис маркаси, 23,8 млн. чет эл валютаси ишлашга муваффақ бўлди. Албатта бу қисқа давр мобайнида халқаро йўналишда автомобиль транспортида юк ташиш салмоғини тез суръатлар билан ўсишининг бир қанча сабаблари бордир. Биринчидан собиқ Иттифоқ парчаланиб кетганидан сўнг кўп республикалар ташқи иқтисодий алоқаларни ўзлари мустақил олиб боришга мажбур бўлдилар. Иккинчидан чет эллар билан ташкил этилаётган қўшма корхоналар ишлаб чиқаётган маҳсулотларни ёки чет эллардан олиб келинаётган жиҳозлашларни бошқа транспорт турларига нисбатан автомобиль транспортидан фойдаланишдан манфаатдор бўлдилар. Учинчидан, чет эл давлатларида ишлаб чиқарилаётган транспорт воситаларини сотиб олишга кўп қўшма корхона ва ташкилотларнинг иқтисодий томондан имконияти мавжудлигидадир. Тўртинчидан, халқаро юкларни ташишда ҳисоб-китоблар чет эл валютасида олиб борилишидадир.

«Урта Осиё транс» ва «Узхорижтранс» корхоналари автомобиль транспортида халқаро ташиш бирлашмаси (АСМАП) аъзосидир. Бу бирлашмага 2500 корхона аъзо бўлиб, транспорт воситалари сони 12000 дан ошиб кетди. Бирлашманинг асосий вазифаси МДҲ мамлакатлари автоҳаваскорларининг қизиқишларини ҳар томонлама ҳимоя қилишдир. Ҳозирги вақтда МДҲ давлатларидаги кўп Автомобиль транспорти корхоналари халқаро миқёсда ташиш талабларига жавоб бермайди. Янги транспорт воситаларини харид қилишда солиқ тизимларининг юқорилиги ёки маблағ етишмаслиги энг ўткир муаммолардандир. Шунинг учун бу соҳада солиқ тизимларини такомиллаштириш, фуқароларни суғурталаш, лизинг асосида транспорт воситаларини сотиб олиш каби муаммоларни ҳал қилиш керак бўлади. Темирйўл қурилищ ҳаражатларини қимматлиги Автомобиль транспортида халқаро юкларни ташиш солмоғини оширишга олиб келмоқда. Умуман автомобиль транспортида халқаро юкларни ташишда ортиш-тушуришда ва сақлаш ҳаражатлари иқтисод қилиниб, темирйўл транспортига нисбатан юклар 5-7 баробар тез мижозларга етказиб берилади.Умуман Автомобиль транспортида халқаро миқёсда ташиш самарадорлигини оширишга контейнер, тиркама ва ярим тиркамаларни, ихтисослашган транспорт воситалари, ҳаракатдаги составни техник-ишлатиш кўрсаткичларини яхшилаш, такомиллаштириш муҳим аҳамиятта эгадир. Ҳозирги бозор иқтисодиётига ўтиш шароитида мижозлар билан ҳисоб-китобларни тўғри олиб бориш, шартнома ва келишувларни бажаришни назорат қилиш, малакали мутахассисларни танлаб жойига қўйиш, бозордаги талаб ва эҳтиёжларни тадқиқ қилиш, маркетинг усулларидан кенг фойдаланиш корхона ишини, унинг вазифаларини бажаришдаги муҳим омиллардандир.

Кўп ривожланган давлатларда кейинги йилларда автомобиль йўлларини ўсиши кузатилмоқда. АҚШ давлатида узунлиги 66 минг километрлик автомобиль йўлларини қуриш бошланган бўлиб, 48 штатни бир-бири билан боғлашда муҳим аҳамият касб этади. Америка давлати йўл қуриш хўжалигига йилига 20-25 миллиард доллар миқдорда маблағ ажратмоқда. Автомобиль йўллари қуриш ва холатини сақлаш мақсадида Австрия, Греция ва Туркия давлатлари йилига 100 миллион АҚШ доллари сарфламоқда. Халқаро миқёсда автомобиль йўлларини қуриш ва яхшилаш учун Узбекистон республикаси ҳам Марказий Осиё давлатларибилан ҳамкорликда Тошкент-Термез-Хирот-Корочи-Андижон-Уш-Эргаштом-Қашқар автомогистралларини барпо этиш учун бор имкониятларини ишга солмоқда. Бундан ташқари темирйўл орқали Европа давлатларига чиқиш учун Тежен-Серахс темирйўлини қуриб битказиш учун моддий маблағларни Эрон, Туркманистон давлатлари билан келишиб олинди. 1992 йилдан «Узбекистон ҳаво йўллари» авиакомпанияси «Халқаро ҳаво йўллари» ташкилоти ИКАО га аъзо бўлиб кирди. Ҳозирги вақтда Тошкент тайёрагоҳидан ривожланган Европа давлатига АҚШ,Осиё ва кўплаб бошқа мамлакатларга мунтазам қатновлар йўлга қўйилган бўлиб, бу қатновларни амалга оширишда энг замонавий Боинг-676, ИЛ-86 самолётлари ишламоқда.

Шу яқин йиллар ичида «Тошкент-2» Халқаро тайёрагоҳини ишга тушуриш бўйича изланиш ва лойихалаш ишлари якунига етди. Республикамиз мустақиллигидан сўнг ташқи ишларининг кучайиши, ишбилармон ва дипломатик келишувларини алмашуви бу аэропортни халқаро ўсиш талаблар даражасига олиб чиқиш кераклигини кўрсатмоқда. Бу халқаро тайёрагоҳ ишга тушишга кетадиган умумий ҳаражатлар 3 миллиард АҚШ долларини ташкил этиши кузатилмоқда. 1996 йил мобайнида «Тошкент-2» тайёрагоҳини қайта таъмирлаш ва жиҳозлаш учун, Европа тикланиш ва тараққиёт банки томонидан 28-30 миллион АҚШ доллари ажратишга келишиб олинди. Агар «Тошкент - 1» тайёрагоҳи 1990 йил 7 миллион йўловчига хизмат кўрсатган бўлса, бу кўрсаткич 1994 йилда 4,8 миллион йўловчига тушиб кетди. Бунинг асосий сабаблари ёқилғи ва эҳтиёт қисмларини нархи ошиши ҳамда чипталарни нархини бир неча баробарига ошганлигидадир. Агар аҳвол шу тарзда давом этса бу кўрсаткич 2005 йилга бориб, 3,8 миллион йўловчига тушиб қолиш тўғрисида мутахассислар ўз фикрларини билдирмоқдалар. Умуман «Ўзбекистон ҳаво йўллари» тайёрагоҳларини қайта қуриш ва таъмирлашни чет эл маблағлари ва кредитларсиз тасаввур қилиш қийиндир.

Шунинг учун ҳозирги бозор иқтисодиётига ўтиш шароитида Автомобиль транспортида халқаро миқёсда импорт-экспорт юклар ташиш кундан кунга ўсиб бормоқда. Бу транспорт ишини самарадорлигини оширишда божхона ишларини соддалаштириш, солиқ ва йўл йиғимларини тизимини ишлаб чиқиш, юк ташиш ва қабул қилишни ташкил этишни такомиллаштириш, ҳаракатдаги составларни тўғри танлаш, йўналишлар жадвалини ишлаб чиқиш, юк ҳажми ва юк оборотини аниқлаш, корхона ҳаражатларини ҳисоблаш, юкларни тез ва соз етказиб бериш каби жараёнларни ўрганиш лозим бўлади.

Элмурод ХУДОЙҚУЛОВ

ФОЙДАЛИ ТАДБИР, АММО...

Республика давлат солиқ қўмитаси, «Ўзбекнефтегаз» миллий корпорацияси, «Оқил ишонч» аудиторлик фирмаси ҳамкорликда Қарши шаҳрида ташкил этган амалий семинар Ўзбекистон Республикаси солиқ кодекси, солиққа тортиш ҳамда бухгалтерия ҳисоб-китобини юритиш бўйича 1997 йилдаги янгилик, ўзгариш ва қўшимчаларга бағишланди.

Унда Қашқадарё ва Сурхондарё вилоятларидаги «Ўзбекнефтегаз» тизимидаги ташкилотларнинг раҳбарлари, бош бухгалтерлари, иқтисодчилари, ҳуқуқшунослар, хўжалик суди вакиллари, вилоят, шаҳар, туман солиқ ташкилотларининг мутахассислари иштирок этдилар.

«Ўзбекнефтегаз» давлат акционерлик жамияти молия-бухгалтерлик ҳисоби бошқармасининг бошлиғи А. Воҳидов, Республика давлат солиқ қўмитаси ҳамда Марказий банкининг бошқарма ва бўлим бошлиқлари Р. Баҳромов, А. Салимов, А. Латипов, Н. Молчанова, санация масалалари қўмитаси раисининг ўринбосари Н. Ҳасанов ўз маърузаларида Ўзбекистон солиқ кодекси, 1997 йил бухгалтерлик ҳисоботини тузиш, солиқ ҳамда ер, сув, ер ости бойликлари учун ҳақ тўлаш тартиблари, санация ва банкротлик масалалари, айни пайтда банклар томонидан маошлар тўланишини ташкил этиш сингари муҳим масалаларга атрофлича тўхталдилар. Шунингдек, хўжалик юритувчи субъектларнинг ўзаро шартнома алоқалари ҳамда улар ўртасидаги низоларни хўжалик судларида кўриш тартиби, солиқ тўловчиларга ахборот — маслаҳат хизмати кўрсатишга оид масалалар ҳам кўриб чиқилди.

Семинарда ҳозирга қадар тўпланган тажрибаларни оммалаштиришга катта эътибор берилди.

Мутахассислар семинар иштирокчиларини қизиқтирган барча саволларга жавоб қайтардилар.

Аммо семинар юқоридаги номдор ташкилотларнинг давлат тилига бераётган эътиборини равшан намоён этди. Ана шундай фойдали тадбирнинг дастуридан тортиб маърузаларигача, ҳатто савол — жавоблар ҳам рус тилида олиб борилгани кўнгилни хижил қилади. Бу ана шу нуфузли ташкилот мутасадди раҳбарларининг давлат тилига, Республика Вазирлар Маҳкамасининг бу ҳақдаги қарорига бепарволиги ва яна аниқроғи ҳурматсизлигидир.

Қ. ЭГАМБЕРДИЕВ.

Мухбир бонг уради

«САЙРОБ» ЗИЁРАТГОҲ ЖОЙМИ ЁКИ ТИЖОРАТЧИЛАР МАСКАНИ?

Бойсун туманидаги «Сайроб» зиёратгоҳида бўлганмисиз? Бўлган бўлсангиз бу ердаги булоқ сувидаги сир-синоатли балиқларни, кўчанинг иккинчи тарафидаги давлат қарамоғига олинган ёши 900 йилга яқинлашган кекса чинор дарахтини яхши биласиз. Бу жойдан ўтган ҳар бир йўловчи албатта, «Сайроб»га тўхтаб ўтади. Шунга одатланиб ҳам қолишган. Мен ҳам ҳар гал шу манзилгоҳни зиёрат қилиб ўтаман. Давлат қарамоғига олинган чинорнинг баландлиги 27 метр, шох-шаббаларининг диаметри эса 21 метр. Танасининг илдиз бўйича параметри 9,7 метр, ковагининг баландлиги ер сатҳи бўйича 7 метр. Ковагининг оғзи тўғри учбурчакни эслатади. Аниқ маълумотларга қараганда дарахтнинг ковагида октябрь тўнтаришига қадар эски мактаб жойлашган. 1920 йилда эса қишлоқ Совети (ҳозирги қишлоқ фуқаролар йиғини) бўлган.1932-1934 йилларда чинор ковагида 81-отлиқ аскар полкининг лагерь кутубхонаси жойлашган. 1936 йилда эса магазин бўлган. Хуллас, мазкур чинор мозийга дахлдор.

Давр ўтиши, замон ўзгариши мазкур зиёратгоҳга ҳам ўз таъсирини ўтказди. Бундан ўн йил олдин «Сайроб» зиёратгоҳида бўлган киши бугун ҳайратдан ёқа ушлаши турган гап. Бир вақтлари пок ният билан сирли балиқлар сузиб юрган ҳовузчага танга ташлаган йўловчи бугун балиқлар бор жойни аранг қидириб топади. Давлат қарамоғидаги кекса чинор олдини савдо расталари, яъни тижоратчилар эгаллаган. Чинорни зиёрат ва томоша қилишга қизиққанлар тижоратчилардан рухсат сўраб, дарахтнинг ичкари томонини кўришади. Ахлатлар уюмини айтмайсизми? Тижоратчилар кўр-кўрона ортиқча қути ва қоғозларни чинор атрофига ташлашмоқда. Бир вақтлари булоқнинг зилол сувидан мириққан йўловчиларга бугунги кунда тижоратчилар турли хилдаги минерал сувларни қиммат нархда харид қилишни таклиф этишмоқда. Улар шундоққина йўл ёқасига харидорларга мунтазир. Тижоратчилар савдо ишларини кеча-кундуз давом эттиришмоқда. Балиқли ҳовузча тепасида ошхона жойлашган эмасми, қачонлардир йўловчилар қутлуғ ният билан ҳовузчага танга ташлашган бўлса, айни пайтда турли ошхона чиқиндилари шу ерга ташланмоқда.

Азиз муштарий! Биз бу ерда савдо расталари ва ошхона бўлишига сираям эътирозимиз йўқ. Фақатгина айнан узоқ ўтмишни кўрган, ёши 900 йилга яқинлашган кекса чинор тагида эмас, сал четроқда бўлгани маъқул деб биламиз. Йўловчилар шундоқ ҳам бориб савдо қилишаверади. Айнан зиёратгоҳ чинор тагида савдо қилиш шартми. Афсуски, чинорнинг тили йўқ. Агар тили бўлганида унинг оҳу ноласи балки йўлдан ўтаётган йўловчиларга етармиди? Шунда харобага айлантираётганларнинг раҳбарларига ҳам етган буларди, бу оҳу нолалар.

Мен йўловчиларнинг ҳам фикрини билиш мақсадида уларнинг баъзилари билан мулоқотда бўлдим. Мана уларнинг фикрлари:

Умид РАҲМОНОВ - қашқадарёлик, журналист:

«Сайроб»да олдинлари кўп бўлганман. Жуда сўлим маскан. Ҳар гал чинорни зиёрат қилиб ўтаман. Лекин анча вақтдан буён келмаган эдим. Ҳозирги аҳволни кўриб ичичимдан эзилдим. Агар шу зайлда қаровсизлик давом этаверса: биз келгуси авлодга нима қолдиришимизга ҳам ҳайронман.

Нургелди ОМОНТУРДИЕВ - туркманистонлик, ҳайдовчи:

- Мен айниқса, кекса чинор ёнидаги коваги кекса чинордагидан қолишмайдиган иккинчи дарахтнинг аҳволидан кўнглим чўкди. Не кўз билан кўрингки, тижоратчилар тарвуз-қовунини айнан чинор ковагида асраб, харидорга сотмоқда. Шу ҳам инсофданми? Ёнидаги электр токи тортилган сўзлашув пунктими айтмайсизми? Агар электр учқуни чиққудек бўлса...

Миркарим МИРКОМИЛОВ - тошкентлик, тадқиқотчи:

-Термизга ўртоғимникига бораяпман. «Сайроб» ҳақида кўп эшитгандим. Ҳақиқатан ҳам айтганларича бор экан. Лекин кекса чинор ва «илоҳий» балиқлари бор ҳовуз атрофи тозаозода, супириб-сидирилган бўлишини истардим. Менимча тижоратчилар ўз дўконларини бошқа жойга кўчиришгани маъқул.

Хуллас, бу ерга ташриф буюрган 10-15 киши билан суҳбатлашдим. Деярли ҳаммаларининг фикрлари бир жойдан чиқди. Сўнг, ўз фикрим ва ўзгалар таклиф - мулоҳазаларини билдириш мақсадида «Сайроб» даги савдо дўконлари раҳбари Мўмин Бойбулов ҳузурига йўл олдим. Афсуски, уни 2-3 соат излаб топа олмадим. Тижоратчилардан сўраб-суриштирсам, ҳозиргина шу ерда эди дейишади. Аммо бирортаси унинг аниқ қаердалигини айтишмади. Мўминжон мухбирлигимни билиб, жуфтакни ростлаб қолган бўлса ажаб эмас. Уни излаб топа олмагач «Сайроб» жамоа - ширкат хўжалигида бўлдим. Минг афсуски, хўжалик раҳбари Акмал Чошев ҳам дала ишлари билан жўнаб кетган экан. Шу ўринда бир савол туғилади. У ҳам бўлса, Сурхондарё вилояти ўлкани ўрганиш музейи ва вилоят табиатни муҳофаза қилиш бўлими раҳбарлари зиёратгоҳнинг ҳозирги аҳволидан хабардормикан? Хабардор бўлишганида эди бизнингча кекса чинор ва зилол сувли ҳовуз бунчалик ташландиқ ҳолга тушмасди.

Уйлаймизки, Бойсун туман ҳокимлиги таклиф ва мулоҳазаларимизни ҳамда танқидий фикрларимизни тўғри тушуниб, «Сайроб»даги тартибсизлик хусусида аниқ бир тўхтамга келади. Чунки бу манзилгоҳ республикамизнинг тарихий ёдгорлик ҳамда зиёратгоҳ масканларидан бири ҳисобланади. Биз эса бу мавзуга албатта яна қайтамиз.

Ахрор САМАРИДДИНОВ,
«Ишонч»нинг махсус мухбири.

Касаба уюшмаларида

БИР КУНЛИК СЕМИНАР

Жиззахда вилоят касаба уюшмалари ташкилотларида касаба уюшмаларининг янги нусхадаги ҳужжатларини жорий этишга бағишланган семинар кенгаш бўлиб ўтди. Кенгашда вилоят, шаҳар, туман касаба уюшмалари қўмиталарининг раислари иштирок этдилар.

Семинар кенгашда Жиззах вилоят касаба уюшмалари кенгаши ташкилий ишлар бўлими мудири Илҳом Эсонов маъруза қилди. Маърузадан сўнг сўзга чиққанлар янги нусхадаги касаба уюшма ҳужжатларини жорий этиш юзасидан фикрлар, таклиф ва мулоҳазаларни билдирдилар.

Семинар сўнгтида бир гуруҳ касаба уюшма фаолларига янги нусхадаги касаба уюшма билетлари топширилди.

А. ЭРГАШЕВ

ЯНГИ ЛОЙИҲА

Битирувчи ўқувчи ёшларни меҳнатга жалб этиш давлат аҳамиятига эга бўлган муҳим масалалардан бири бўлиб келмоқда. Йигит-қизларни ишга жойлаштириш, касб эгалари қилиб вояга етказишга эришилмоқда.

Бу муҳим ижтимоий ва таълимий жараённи амалга оширишда касаба уюшмалари ходимларининг ҳам муносиб ҳиссалари қўшилмоқда. Айниқса, халқ таълими ходимлари касаба уюшмалари Марказий қўмитаси хайрли ишни кенг йўлга қўйиш мақсадила яқинда яна бир ташаббус билан чиқди. «Бозор муносабатларига ўтиш шароитида олий ва ўрта махсус ўқув юртлари битирувчиларини иш билан таъминлаш бўйича вақтинчалик қоидалар» лойиҳасини тайёрлашга киришилди. Бу муҳим ҳужжатда давлат миқёсида ёшларни ишга жойлаштириш билан шуғулланувчи ягона гуруҳни тузишга доир таклиф ҳам ўз ифодасини топади.

Бу хайрли ишга Макразий қўмитанинг Д. Тешабоев, Р. Ибраҳимов каби бош мутахассислари ҳам жалб этилди.

Саодат ОДИЛОВА.

ШАҲАРЛИКЛАР ДАСТУРХОНИГА

Ҳар йили Бухоро шаҳрида Мустақиллик байрами олдидан вилоят шаҳар ва туманлари кунларини ўтказиш анъанага айланиб қолган. Шаҳарликларга қулайлик яратиш мақсадида бундай кунлар ҳафтанинг шанба ва якшанбаларида ташкил этилмоқда. Ҳозиргача вилоят марказида қатор туманларнинг кунлари бўлиб ўтди.

Жумладан, Бухоро тумани куни давомида 300 дан зиёд автомашина ва тележкаларда келтирилган 45 турдаги қишлоқ хўжалик ва чорвачилик маҳсулотлари, шунингдек кўплаб халқ истеъмоли моллари шаҳарликларга арзон нархларда сотилди.

Тумандаги жамоа хўжаликларининг кичик корхоналарида тайёрланган катта миқдордаги пишиқ ғишт, плита, ёғоч ва темир эшиклар, дераза ромлари ҳам уй-жой қуриш ниятида бўлган кишилар томонидан сотиб олинди.

Туман маданият уйининг «Лола» ашула ва рақс дастаси ижрочилари дилрабо қўшиқ ва куйлари, жозибали рақслари билан бухороликлар ва шаҳар меҳмонлари кайфиятига кайфият қўшдилар.

Бухоро шаҳрида вилоят шаҳар ва туманлари кунини ўтказиш август ойи охиригача давом этади.

А.ИСТАМОВ,
«Ишонч» мухбири.

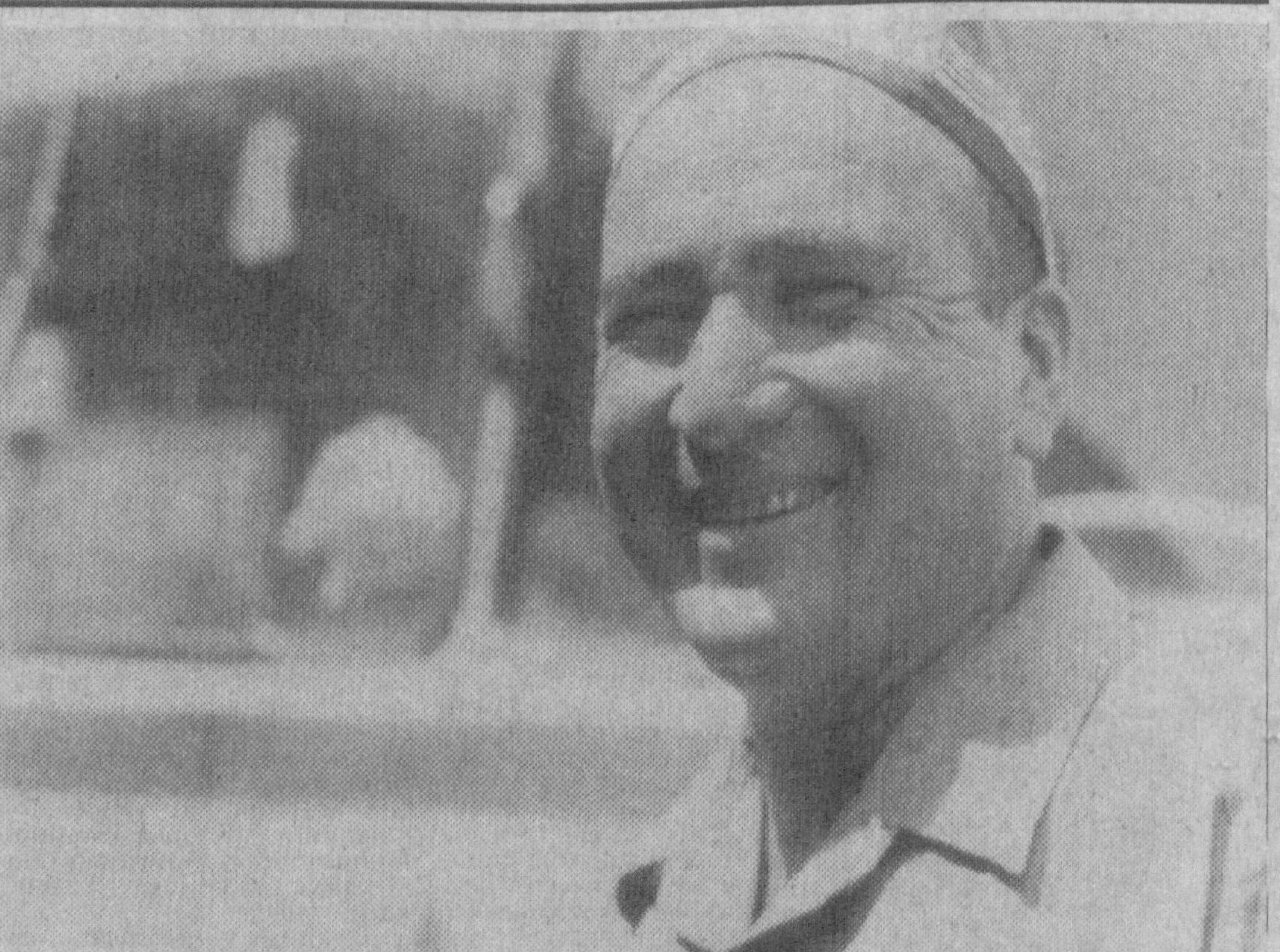

Уктам Абдурахимов салкам 20 йилдан буён Бука автобус, такси ҳиссадорлик жамиятида ҳайдовчилик қилиб келмоқда.

Жўра ҲАМРОҚУЛОВ олган сурат.

БИЗДАН СЎРАБСИЗ...

Саволларга ҳуқуқшунос Мастура Ҳожиматова жавоб беради.

- Мен 65 ёшдаман. Турмуш ўртоғим Воҳидов Эргаш уруш ногирони эди. 1996 йилда вафот этди. Узим жамоа хўжалигида ишлаб пенсияга чиққанман. Вафот этган турмуш ўртоғим учун пенсиямга қўшимча бериладими?

Ойшахон Воҳидова,
Сирдарё шаҳри.

— Амалдаги «Фуқароларнинг давлат-пенсия таъминоти тўғрисида»ги Қонунга асосан вафот этган уруш ногиронларининг ота-оналари ва хотинларининг пенсиясига энг кам иш ҳақининг 30 фоизи миқдорида қўшимча берилади. Сизга ариза билан туман ижтимоий таъминот бўлимига мурожаат этишни маслаҳат берамиз.

— Мен ҳозир 48 ёшдаман. 6 фарзандим бор. 30 йилдан буён боғчада тарбиячи бўлиб ишлаб келяпман. Мен пенсияга чиқишим мумкинми?

Гулшан Азимова,
Фарғона вилояти.

— «Фуқароларнинг давлат пенсия таъминоти тўғрисида»ги Қонунга асосан, ўқитувчиларга ва бошқа маориф ходимларига махсус иш стажи камида 25 йил бўлган тақдирда қарилик пенсияси тайинлаш учун талаб қилинадиган ёшдан 5 йил аввал, эркакларга 55 ёшдан, аёлларга 50 ёшдан имтиёзли пенсия тайинланади. 48 ёшда бўлсангиз, шунга кўра сизга пенсия тайинлашга асос йўқ.

— Ёшим 49 да. 3 та болам бор. 27 йил иш стажига эгаман. Турмуш ўртоғим вафот этган. Ҳозирги пайтда соғлиғим ёмонлашганлиги сабабли ишламайман. Икки марта операция бўлдим. Пенсияга чиқишим мумкинми?

Зайнаб Аллаберганова,
Нукус шаҳри.

— Амалдаги пенсия қонунига асосан аёллар 55 ёшга тўлганларида камида 20 йил иш стажига эга бўлганида қарилик пенсиясига чиқиш ҳуқуқига эга бўладилар. Ҳозирги пайтда саломатлигингиз ёмонлиги сабабли ишламаётган бўлсангиз, сизга яшаб турган жойингиздаги шифохонага мурожаат этиб, медицина 86-формасини тўлдириб, ТМЭ комиссиясига тавсия этамиз. Агар улар ногиронлик гуруҳи белгилашса, сиз ногиронлик пенсиясига чиқишингиз мумкин.

— Мен 1928 йилда туғилганман. Уруш даврида жамоа хўжалигида хизмат қилдим. 1946 йилда фидокорона меҳнатим учун медаль билан тақдирландим. Хизматларим эвазига пенсиямга қандай имтиёзлар белгиланган?

Мирзабеков Аҳмаджон,
Қарши шаҳри.

— Ҳурматли Аҳмаджон ота! Амалдаги пенсия қонунчилигида асосан иш стажингизни ҳисоблашда уруш давридаги стажингиз икки баробар ҳисобланади ва пенсиянгизга энг кам ойлик иш ҳақининг 30 фоизи миқдорида қўшимча қўшилиб берилади. Шу билан бирга қуйидаги имтиёзлардан фойдаланиш ҳуқуқига эгасиз:

Маиший хизматлардан (электроэнергия, газ, сув) фойдаланганлик учун тўланадиган ҳақнинг 30 фоизини чегириб тўлаш;

Врачнинг рецептига асосан дори-дармонларни 50 фоиз арзон нархда сотиб олиш;

Шаҳар транспортларида (таксидан ташқари) бепул юриш ҳамда телефон ўрнатишда, дала ҳовлилари сотиб олишда ҳам имтиёзларга эгасиз.

— Мен 20 ёшдаман. Фарзандим ҳозир 8 ойлик бўлди. Турмуш ўртоғим билан ажрашиб, онамникида яшаяпман. Узим ҳеч қаерда ишламайман. Фарзандимга нафақа сўраб маҳалла раисига ариза билан мурожаат этсам, «Сизга райсобесдан нафақа тўланади» дейишди. Менга қаердан нафақа тўланади ва қандай ҳужжатлар керак бўлади?

Угилой Ҳасанова,
Наманган шаҳри.

— Амалдаги қонунчиликка асосан, бола 2 ёшга тўлгунча қараб туришлик нафақаси онага иш (ўқиш) жойидан тайинланади ва тўланади. Агар она ишламаса (ўқимаса), яшаб турган жойидаги ижтимоий таъминот бўлимидан нафақа тайинланиб тўланади. Сизга болангиз 2 ёшга тўлгунча қараб туришлик нафақаси яшаб турган туманингиздаги ижтимоий таъминот бўлими томонидан тайинланади.

Нафақа тайинлаш учун қуйидаги ҳужжатлар билан ижтимоий таъминот бўлимига мурожаат этишингизни маслаҳат берамиз: Паспорт.

Боланинг, туғилганлик тўғрисидаги гувоҳномаси (нусхаси).

Никоҳ тўғрисидаги гувоҳнома (нусхаси).

Яшаб турган жойингиздан сизнинг ҳеч қаерда ишламаганлигингиз ва фарзандингиз сизнинг қарамоғингиздалиги тўғрисида маълумотнома.

Бундан ташқари, сизга болангиз 16 ёшга тўлгунча тўланадиган ҳар ойлиқ нафақа маҳалла қўмитаси томонидан тайинланиши керак.

— Ҳурматли редакция!

Мен маҳаллада хотин-қизлар кенгаши раисиман. Пенсия қонунчилигида аёлларга кўзда тутилган имтиёзлар тўғрисида тушунча берсангиз!

Оминахон Саидова,
Андижон шаҳри.

— «Фуқароларнинг давлат пенсия таъминоти тўғрисида»ги Қонунда аёлларга қуйидаги имтиёзлар белгиланган:

5 ва ундан ортиқ болани тарбиялаб ўстирган аёлларга 15 йил иш стажи билан 50 ёшдан пенсия тайинланади.

Бола 3 ёшга тўлгунча қараб турган давр 6 йил доирасида иш стажига қўшиб ҳисобланади.

Болаларининг сонидан қатъий назар, ногирон фарзанд ўстирган аёлларга 50 ёшдан пенсия тайинланади.

Агар эрлари чўпон бўлиб, аёллари яйловларда эрлари билан яшаган даври 10 йил атрофида бўлса, бу давр ҳам иш стажига қўшиб ҳисобланади.

Бундан ташқари, болалари 2 ёшга тўлгунча бериладиган қараб туришлик нафақаси аёлларга ишлаш-ишламаслигидан қатъий назар тўланади.

ЭРК ЙЎЛИДА ЭРКСИЗ КЕТГАН ШОИР

Наманган шаҳри йирик маърифатпарварлари, шоиру ёзувчилари, олиму фузалолари билан ном чиқарган масканлардан. Бу ажойиб маърифат ва маънавият ўчоғида не-не буюк тафаккур соҳиблари етишиб чиқмаган дейсиз. Шундай улуғлардан бири 20-30-йиллар ўзбек адабиётида ўз овозига эга бўлган жасоратли лирик шоир, мақоланавис, ҳажв устаси Рафиқ Мўмин эди. Устози атоқли олим ва маорифчи Ашурали Зоҳирий тили билан айтганда, у «Наманганда жадид мактаблари ташкил этган, ҳатто ўз уйида 18 болага дарс берган, аниқроғи мактаб очган саҳоватли мударрис эди».

Атоқли шоир ва йирик педагог, забардаст журналист Рафиқ Мўмин 1900 йилда Наманганда руҳоний-деҳқон оиласида таваллуд топди. Дастлабки маълумотни ўз отасидан олди. Эски ва усули жадид мактабларида ўқиди. У 1913 йилда Қўқондаги тўлиқсиз олий мадрасада таълим олди. 1915 йилда ўқишни тугатиб, Намангaнга келди. Бу даврда Ашурали Зоҳирий, Шокир Сулаймон, Ҳамза Ҳакимзода, Муҳаммаджон Холиқий сингари маърифатпарварлар билан танишди. Қўқонда йирик арабшунос ва шарқшунос муаллимлардан сабоқ ўрганиш жараёнида форс ва араб тилларини, бутун Шарқ адабиётини яхши ўрганди.

Рафиқ ўқитувчиликни инқилобдан олдин бошлаган эди. У бу касбни жон-дилдан ҳурмат қиларди. Инқилобдан кейин олий педагогик маълумот берувчи икки йиллик Маориф институтида таҳсил олди. 1921 йили институтни тугаттач, Наманганга келиб 2-бошланғич мактабда дарс берди. Кейинчалик Намангандаги 4 ва 15-етти йиллик ва тўққиз йиллик ўрта мактабда она тили ва адабиёт ва Ўзбекистон тарихидан сабоқ берди. Кези келганда бу мактабларга мудирлик ҳам қилди. Таълимни миллийлик нуқтаи назаридан олиб борди. Бу нарса ўша давр Шўро сиёсий идораларига унча маъқул тушмади. Чунки таълим тизимида руслаштириш юриши бошланаётган онлар эди бу пайтлар...

Рафиқ Мўминнинг дастлабки шеърлари «Садои Фарғона» газетасида босилган эди. У 1915 йилдан бошлаб матбуотда фаол қатнашди. Атоқли журналист ва ёзувчи Зиё Саиднинг ёзишича, 1917 йилнинг сентябрь ойидан чиқа бошлаган «Турк эли» газетасининг фаол журналисти сифатида Рафиқ Мўмин ҳам қатнашиб турган. Бу ҳақда Зиё Саид ёзади: «Туркистонда Мусулмон Марказий шўроси ва турк адам марказият фирқасининг афкори «Турк эли». Шиори:«Яшасин, қўшма халқ жумҳурияти». Бу газета 17-йил сентябрь ойидан бошлаб чиқди. Мақсад ва мароми: исломда маҳкам туриб, мухторият ҳукуматдорлиғини муҳофаза қилиш.

...Муҳаррири: таҳрир ҳайъати. Ёзишувчилари: Маҳаммад Амин Афандизода, Шокиржон Раҳимий, Бурхон Ҳабиб, Рафиқ Мўмин ва бошқалар.» (З.Саид.Ўзбек вақтли матбуоти тарихига материаллар.С-Т.,1927,66-бет).

Бугина эмас, у ўзининг дунёқараши ва орзу-умидлари ифодаланган мақола ва шеърларини «Фарғона», «Меҳнаткашлар товуши», 19 йилдан чиқа бошлаган «Шуълаи инқилоб»,«Таёқ»,«Тонг»,«Қизил тикон», «Улуғ Туркистон» сингари газеталарда ҳам ёритиб борди.

Зиё Саиднинг мазкур рисоласида қайд этилишича, 15 кунда бир марта чоп этиладиган «Кулги жўрнол» Самарқандда «Таёқ» номида фаолият кўрсатиб, «Меҳнаткашлар товуши» газетасининг идораси томонидан текин тарқатиларди. Бунинг биринчи сони 20-йилнинг 1 январида чиққан эди. Унинг масъул муҳаррири Ҳожи Муин бўлиб, у ўз атрофига ўткир қаламли дўстлари, шоир ва ёзувчилардан баобрў кишиларни — Ғози Юнус, Рафиқ Мўмин ва Баҳромбек Давлатшоев кабиларни тортди. Булар ушбу ҳажвий руҳдаги илова журналнинг мазмундор ва кулгили чиқишини таъминладилар. Ўзларининг қатор ҳажвий сочма ва тизмаларини шу «Таёқ»да бостирдилар.

Рафиқ Мўминнинг қаламига мансуб бадиий ижод намуналари, илмий ва публицистик асарлар сони юз элликдан ортиқдир. Буларнинг деярли барчаси вақтли матбуотда эълон қилинган: кўплари, ёруғлик кўрмасдан қўлёзма ҳолида қолиб кетган. Уларда илгари сурилган Туркистон мустақиллиги ва эрк ғоялари кўпроқ рамзий шаклда ифодаланган. Шоирнинг шахсиятига чизгилар берар эканмиз, у ҳақда 1980 йил, 22 октябрда «Наманган ҳақиқати»да босилган Салоҳ Қориевнинг мақоласидан айрим парчалар келтирамиз. У қатағон қурбони бўлган шоир шахсиятини тасаввур этишга кўмак беради:

«...Акмал Икромов Наманганга келганда ёнма-ён муаллимлик қилди. Муҳаммад Шариф Сўфизода билан баробар қалам тебратди...

30-йилларда Рафиқ Мўмин республикада шуҳрат топган шоирлардан эди. «Инқилоб»,«Ўзбекистон санъати ва адабиёти» журналида, газеталарда кўплаб шеърлари, достонлари босиларди.

1936 йили Мамарасул Бобоев Педагогика билим юртига ўқитувчи бўлиб келди. Билим юрти ўқитувчиларидан Ғулом Карим, Шариф Отақулов, Исмат Нарзуллаев ва мен шаҳарда нашр этилаётган ўқувчилар газетасида шеър, мақолаларимиз билан қатнашардик. Мамарасул ака бундан хабардор бўлгач, бизни Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси шаҳар бўлимига олиб келди. Анча ҳаваскорлар тўпланган экан. Рафиқ Мўмин суҳбат ўтказди. Шу йиғинда биринчи марта Зафар Диёрни танидик».

1937 йилда Рафиқ Мўмин «халқ душмани» тамғаси остида қамалиб кетади. Ойнинг ўн беши қоронғу, ўн беши ёруғ... 1945 йил... Отадан фарзандларга хат келди. Сибирь ўрмонзорлари орасида жойлашган ит топмас қишлоқ лагеридан. Оила даврасида хат қўлма-қўл эди... Ҳовлида шодиёналик. Ахир, орадан саккиз йил ўтгач, биринчи бор хат келиши эди. Демак, тирик эканлар. Шу ўринда шоирнинг қизи — олий тоифадаги шифокор, Республика соғлиқни сақлаш аълочиси, ҳозирда меҳнат фахрийси Волидахон Мўминованинг оталари ҳақидаги эсдаликларини эътиборингизга ҳавола этамиз.

У ёзади: «Мен отамни жуда яхши эслайман... Ошна-оғайнилари, қўни-қўшнилар остона хатлаб уйимизга киргудек бўлса, икки мисра шеър айтиб кутиб олардилар. Ҳа, у кишидан кўп хотиралар қолган. Уларнинг айримларини отамнинг дўстларидан эшитганман. Улардан бирининг айтишича, отам «Машрабнинг саёҳати» рубрикаси остида газета - журналларда порахўрлар, мансабпарастлар, текинхўрлар, жамоат мулкига хиёнат қилувчилар, маиший бузуқларни ҳажвий мақолалар, шеърлари билан фош этар эди. Отам театр санъатини севарди. Қатор саҳна асарларида асосий ролларни ижро ҳам этган...

1921 йил Пешқўрғонда комсомоллардан Абдувоҳид Увасов, Мирҳамид Миробидов, Солижон Муродовларни ваҳшиёна ўлдириб, аравада шаҳарга юборадилар. Отам ўшанда йиғиннинг олдига тушиб, Ўнҳаётгача марсия ўқиб келган эканлар. Сўнгра Йўлдошев, Қориев деган ўртоқлари билан «Ёш қурбонлар» асарини ёзиб, труппада саҳнага қўйишган.

1937 йил май ойлари. Хунук воқеа рўй берди. Тунги соат уч-тўртлар эди шекилли, учта милиционер уйимизга кирди. Улар дадамга олиб кетгани келишганини айтдилар. Отам косага қаттиқ нонни ивитиб қўйиб, еб юргувчи эди. Бир тўграм нонни косадан олиб, оғзига солди. Онамга бизларни эҳтиёт қилишни буюрди. Тезда келаман деди-ю, чиқиб кетди. Ўша-ўша ундан 1945 йили хат келди. У ўз хатида онамга фидойилиги учун раҳмат айтганди.

Ўша хатдан отам жуда оғир яшаётгани билиниб турарди. Чунки у онамга илтимос қилиб, орттиролса битта пайпоқ юборишни сўраганди. Ўшанда бир катта ёғочни сотиб, пулига отамга битта пийма, иккита пайпоқ жўнатганимиз асло кўз ўнгимдан кетмайди. Айрилиқ фурсати тугаб отам ўн йил деганда қайтиб келди. Бизнинг оилага ҳам адолат, ҳақиқат офтоби нурлари тегди. Отамнинг соғлиғи кейинчалик ёмонлашди. Ўпка силидан тинкамадори қуриди. Ниҳоят, 51 ёшида ҳаётдан кўз юмди. Отам бир нарсани — менинг шифокор бўлишимни орзу қиларди».

Атоқли шоир ва йирик педагог Рафиқ Мўминдан «Қапчиғой», «Тяншань», «Қизил қиз»,«Балоҳўр»,«Қизил карвон» каби 8 та достон ва «Улка гуллаганда», «Тоғ сирлари»,«Тожихон»,«Куз»,«Эркин қиз тилидан»,«Иш баҳори»,«Меҳнат завқи»,«Балли кенжа тойим», «Эй гўзал ғунча»,«Борми биздакаси?»,«Қайғу»,«Кўк тўқай» сингари юзга яқин ранг-баранг шеърлари, қатор фельетонлар ҳамда «Кушанда Эркин»,«Тоғ оралиқларида» каби насрий асарлар ёдгор бўлиб қолди. Унинг бадиий баркамол ва мавзу жиҳатидан долзарб ва фаол бўлган асарлари ҳозирги кунда ҳам қимматини йўқотган эмас.

Рафиқ шоирнинг элимиз орасидаги нуфузи юқорида айтган хизматлари билангина белгиланмайди. Унинг қўлида 20-йилларда ўрта мактабда таълим олганлар орасида жаҳонга машҳур биолог олим, академик Ёлқин Тўрақулов, академик Сайфиддин Шамсиев сингари кўплаб фан фидоийлари бор.

Шоир ва педагогнинг ҳаёт фаолияти, шахсиятига чизгилар берар эканмиз, фикримиз тўлақонли ва ишонарли бўлсин учун унинг ўз қўли билан ўрис тилида 1937 йилнинг 21 июлида терговчига ёзиб берган таржимаи ҳолидан айрим лавҳаларни келтириш кифоя деб ўйлайман.

«...Мен Рафиқ Мўминов 1900 йилда Наманган шаҳрида руҳоний оиласида туғилганман... Эски мактабни битириб, ўрис-туземда ҳам ўқидим, мадраса таълимини олдим. Тошкентдаги Маориф институтини ҳам битирганман. Касбим муаллимлик. Тўнтаришдан олдин ҳам муаллим эдим. Тўғри, инқилобдан олдин жадид матбуотида, ундан сўнг ҳам газета-журналларда шеърларим билан чиққанман...

Оиламда бир этак фарзандларим, аёлим бор. Уларнинг ўзлари қолишди...»

Энди Тошкент сиёсий бўлимида терговчи билан бўлиб ўтган тергов савол-жавобидан айрим лавҳаларни ўқинг.

Терговчи: Қани айтчи, Рафиқ Мўмин, сен «Ботир гапчилар» аксилинқилобий буржуа ташкилотига ким орқали ва қачон тортилгансан, тўғри гапир.

Маҳбус: Мен «Ботир гапчилар»га ҳеч қандай аъзо бўлмаганман. Фақат аъзолари — Ашурали Зоҳирий, Лутфулла Олимий, Абдулла Раҳматзода, Мухторхон Муҳаммадий, Турғун Парпиев, Қамчинбеклар билан борди-келди қилардим, дўст эдим.

Терговчи: «Миллий истиқлол»га Ғози Юнус орқали тортилганлигингни тан оласанми? У билан қачон танишгансан, Ғайратий билан-чи?

Маҳбус: Ғози Юнус билан 1920 йилнинг февралида Самарқандда танишганман. Бу «Таёқ» кулги журналининг биносида — хонасида бўлган эди. «Миллий истиқлол»га у орқали эмас, аксинча ўз ихтиёрим билан 1922 йилда аъзо бўлганман. Бу ташкилотнинг дастурида... Ҳар бир халқ ўз эрки, ўз озодлигини таъминлашга ҳақли эканлиги, оқ пошшо истибдодидан қутилганлигимиз учун, истиқлолга эришганлигимиз учун бунинг эвазига бундан ҳам яхшироқ истиқлол томон интилиб бориш кўзда тутилган эди. Бунда сўз эркинлиги, мустақил яшаш орзуси асосий ғоя эди. Шоир Ғайратий билан ҳам ўша даврларда танишганман. У билан газета - журналлар идораларида, Тошкентда ва Наманганда тез-тез учрашиб турардик.

Терговчи: «Қапчиғай» достонингни не мақсаддан, кимларга мўлжаллаб ёзгансан? Шу достонингни Акмал Икромов ўқиб чиқиб сенга нима маслаҳат берган эди?

Маҳбус: Достоннинг қўлёзмасини 23-йилда Акмал Икромов ўқигани тўғри. У ўқиб чиққач, айтган гапи шу бўлдики, «зўр асар, миллатнинг руҳи тоғдек кўтарилибди. Олдинги номи — «Оқ сарой» қолса ҳам яхши бўларди. Самога бўй чўзган кўк устида жойлашган қалъа-жой Туркистон тимсолида жонланибди, буни тезда босиб чиқартириш керак», деган холос. Асарни 1924 йилда «Инқилоб» журналининг 3-сонида босишди.

Терговчи: Сен не сабабдан эртак ва достонларни ёзиб олгансан? Ўтмишга қайтишни яхши кўрасанми? Шўро ҳокимияти сенга ёқмаяптими? Элбекка ўхшаб фольклорни кўплаб ёзиб олиб ўтмишга қайтмоқчимисан. Қайси эртак-достонларни ёзиб олгансан, айтиб бер-чи?

Маҳбус: «Ёрилтош»,«Ёзи билан Зебо»ни ёзиб олганман. Буларда халқимизнинг дарду аламлари, адолат билан истибдод, ҳақиқат билан туҳмат каби ғоялар куйланган. Бу халқники, буни мен ёзиб олдим, холос. Бу болаларимиз учун ёзилган. Халқдан эртак ёзиб олса ўтмишга қайтиш бўладими? Ҳеч ҳамда... Ахир, Пушкинни ўқинг-чи, унинг ижодининг ярми фольклор-ку, бунга нима дейсиз...

Терговчи: Сен ўқувчилар орасида аксилинқилобий ташвиқотлар олиб бориб, уларга рус тилига нисбатан форс ва араб тилларини ўқиш фойдали, чунки бизнинг ўтмиш маданиятимиз, адабиётимиз намуналари шу араб ёзувида ёзилган. Худо хоҳласа, яқин кунларда яна араб ёзувига қайтамиз», деганинг тўғрими? Буни тан оласанми? Қола берса болалар ва ўқувчилар қатнашган маориф йиғилишида шеър ўқигансан. Бунда кўпчиликка қарата: «Бошқа турганлар сафида бошқа тур, бош қотирганлар сафида бошқатур», дегансан. Бу шеърни нима мақсадда айтгансан? Сенинг мақсадингни ўз дўстларинг бизга таҳлил қилиб беришди. Бу билан кишиларни шўролардан айнатмоқчилигингни биласанми?

Маҳбус: Мен ҳеч қандай аксилинқилобий ишлар олиб борган эмасман. Ўрис тилини ўқиманглар ҳам деган эмасман. Ахир ўрис тилини ўзим мустақил ўқиб ўргандим-ку. Бу ёлғон мен учун. Араб ёзувига қайтишнинг аҳамиятини тушунтирганим рост. Ҳақиқатан ҳам барча обидаларимиз уйғур-араб ёзувида эканлиги ҳеч кимга сир эмас-ку. Шунинг учун ҳам бу ёзувни ёшларга ўргатишнинг аҳамиятини гапирганман. Йиғилишда ўқиган шеърим ҳақида айтадиган бўлсам, бу менинг шеърим эмас эди. Шеър шоир Сўфизодага тегишли эди. Бу байтда халқ учун, унинг бахти-саодати учун ўйловчи, фикр қилувчи, бош қотирувчилар билан бирга бўл, халқдан ажраб қолганлардан қоч, бошқа тур, деган маъно, ҳалол ғоя берилган эди...

Ана шундай қитмирлик, миллатчилик руҳига бурилган тергов ва баъзи иккиюзламачи, сотқинларнинг кўрсатмалари асосида ўзбекнинг мустақиллик учун курашган, ҳақ гапни айтиб айбдор бўлган атоқли шоири, маориф ташкилотчиларидан бири, йирик журналист Рафиқ Мўмин 1938 йилнинг 11 февралида «социалистик қонун муҳофазакорлари» томонидан ўн йил қаттиқ режимли қамоқ жазосига ҳукм этилиб, у Сибирь ўрмонзорларига сургун этилди. Большевиклар ва Шўро юртимизга берган эркинлик ва демократиянинг ҳақиқий қиёфаси ва «олижаноблиги» ана шундай эди.

Ҳайдарали УЗОҚОВ,
тарих фанлари доктори.

ВАТАНИМ, ПАНОҲИМ, САЖДАГОҲИМ

Ўзбекистон мустақиллигининг олти йиллигига

ҲАММАНИ ЛОЛ ҚОЛДИРГАН КУЛОЛ

«Лойни ҳам жони бор» — деган иборага «нима учун?» деб савол берилганда ўз-ўзидан кўз ўнгимизда табиат мўъжизалари намоён бўлади. Масалан: тупроқда кўкараётган дов-дарахтлар, уларнинг турли хил ширинданшакар мевалари, униб чиқаётган ўт-ўланлар ҳамма-ҳаммаси тупроқ, унинг биологик хусусиятлари туфайли ривожланади. Лой эса шу тупроқнинг бирикмаларидан ҳосил бўлган бир парча нарса, холос. Шу бир парча нарсага ишлов бериб, мўъжиза яратиб ҳаммани лол қолдириш фақат моҳир кулол устанингтина қўлидан келади.

Кулолчилик ҳунари энг қадимдан маълум, яъни Ҳазрати пайғамбаримиз Одамато -саллолоҳу валайҳи салом давридан маълум десак ҳам, муболаға бўлмайди. Демак, одам борки ҳаёт бор, ҳаёт эса бу яратиш — санъат демакдир.

Археологик топилмалардан маълумки, қадимги идиш анжомлар, кўзалар оддий кўринишга эга бўлса ҳам, уларда ўтмишдаги аждодларимиз руҳи, уларнинг ҳаёт-турмуш кечинмалари яққол кўриниб туради.

Кулолчилик ҳунарини ҳозирги давргача сақлаб, олиб келиниши, ҳаммани мафтун этувчи мўъжизали санъат асарининг намоён қилиниши, ўтмишдан ҳозиргача Бобокалон устозларимиз руҳини шод этмоқ йўлида, миллий анъаналаримизни келажак авлодларга етказиб келинишида ҳозирги замон кулол усталарининг .ҳам етукли ҳиссалари бордир. Айниқса, Ўзбекистон Республикамиз мустақилликка эришганидан бошлаб, ҳамма санъаткорлар қатори кулолчилик бўйича ижод қилаётган усталарга ҳам ўз истеъдодини, ички туйғу-кечинмаларини баралла ўз асарида намоён қила олишга кенг йўл очиб берилди. Шу ўринда ўзининг мукаммал асарлари боис эл орасида тилга тушиб қолган фидойилардан бири кулол уста-ўқитувчи Маҳмуджон Мамажонов ҳақида сўз юритиб ўтиш мақсадга мувофиқдир.

Маҳмуджон ака яратган асарларини ишлаб чиқаришга баҳоли қудрат тадбиқ этиб боради. 1975-90 йилларда ТошМИ-1 клиникасининг фойесига, Алишер Навоий номидаги кутубхона майдончасига, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси кичик залига ва Самарқанд вилояти Каттақўрғон пахта тозалаш заводи, Хоразм вилояти Хазорасп пахта заводи санаторияларига ишланган бир неча безакли гулдонларни (композицион кашпо) ларни шу ўринда санаб ўтишимиз мумкин. Маҳмуджон ака ўз фаолияти давомида ота-боваларимизнинг ноёб анъаналарини, кулолчиликнинг энг нозик сирларини чуқур ўрганиб, ўзига хос ижодий йўлга эга бўлди. Бу шубҳасиз, Андижон вилояти Булоқ-боши тумани «Жўраполвон Ғоипов» номли колхоз музейига ишлаган безакли лаганлар ечимида ҳамда Тошкент метрополитени «Ойбек» бекати устунлари безакларида ўз аксини топган.

Маҳмуджон ака тинимсиз ижодий изланади. У республикамиз мустақилликка эришганидан буён Мустақиллик байрами ва «Наврўз» тантаналарида «Она замин», «Ё Оллоҳ», «Ота рози-худо рози», «Кулол хаёллари», «Жаннат оналар оёғи остидадир» ва бошқа ижодий ишлари билан мунтазам қатнашиб келмоқда. Шу билан бирга «Алишер Навоийнинг 550 йиллиги», Амир Темур бобомизнинг 660 йиллик юбилейига бағишланган кўргазмаларда асарлари билан ҳам иштирок этган. Энг қувонарлиси шундаки, 1997 йил январь-февраль ойлари ичида АКБК «Турон» банкига 4 та композицион устун ва безакли фаввора буюртмасини муваффақият билан тугатди.

Кулолчилик бобида Маҳмуджон аканинг алоҳида мактаби бор. Бу мактабнинг сир-асрорлари, бошқалардан фарқли жиҳатлари ҳақида устанинг ўзи шундай дейди:

— «Гамма» — ранглар уйғунлиги, мутаносиблигидадир. Мен ҳар вақт уч хил ранг: мовий, яшил ва тилла ранглардан фойдаланаман. Бунинг сабаби, мовий ранг — дунёни забт этиш, яшил ранг — ёшлик ва саломатлик, тилла ранг — маънавий бойлик — шулар учаласи жамланганда ҳаммани лол қолдирувчи мўъжиза яратилади.

Умуман, Маҳмуджон ака Мамажонов кулол-уста, моҳир педагог, фаол жамоатчи сифатида халқ орасида обрў-эътибор топган инсон. Ҳозирда у Ўзбекистон Рассомлар уюшмаси Тошкент амалий санъат ижодий тажриба комбинатида кулол-рассом бўлиб ишлаб келмоқда ҳамда Ўзбекистон бадиий академия қошидаги «Ижодкорлар уюшмаси»нинг Халқ амалий санъати бўйича шўъба раиси ҳамдир. Шуни алоҳида таъкидлаб ўтиш жоизки, бу туғма истеъдод эгаси Тошкентда кулолчилик-кошинкорлиги (безак) ишларини ривожланишида биринчилардан ҳисобланади.

Гуллаб-яшнаётган Ўзбекистонимизда кулолчилик санъатининг ривожланишида, келажак авлод учун маданий ёдгорликларни сақлаб қолинишида ўз меҳнатини аямасдан, сидқидилдан хизмат қилаётган уста Маҳмуджон Мамажоновга сиҳат-саломатлик, ижодий баркамоллик, машаққатли, лекин хайрли ишларида улкан зафарлар тилаб қоламиз.

Садбархон ЖУРАЕВА

Янгиликлар

ҲИММАТ

Дўстлик тумани марказининг тоза ва озодалигини таъминлаш ва ободонлаштириш ишларини тўғри йўлга қўйиш мақсадида ҳар бир кўча, улардаги кўп қаватли уйлар ҳомий ташкилот ёки корхонага бириктиб берилди. Айни пайтда кўчалар тартибга келтирилмоқда, кўп қаватли уйлар ёнида болалар ўйнайдиган майдончалар барпо этилмоқда. Ҳар бир кўчани туман кенгашининг бир депутати доимий назоратга олган.

Кўчаларда истиқомат қилувчи фуқароларнинг ўзлари ҳам қараб туришгани йўқ. Улар ҳашарлар уюштириб, туман марказини обод ва сўлим масканга айлантириш ишига ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшмоқдалар.

А. САМАРИДДИНОВ,
«Ишонч» мухбири.

МЕҲРИБОНЛИК ОҒУШИДА

Сирдарё вилояти «Соғлом авлод учун» хайрия жамғармаси мустақиллик байрами муносабати билан болаларга бир олам қувонч бахш этишни режалаштирганлар. 1 сентябрь куни Сирдарё туманидаги «Ўзбекистон» жамоа хўжалиги-истироҳат боғида хайрия тадбири ўтказилади. Унда Сайҳунобод тумани, Бахт, Сирдарё шаҳарларида истиқомат қилаётган кам таъминланган оилаларнинг 150 нафар фарзандлари бепул тушлик ва кийимбош билан таъминланади. Болажонларнинг яйраб қувнаб дам олишлари учун барча шарт-шароит яратилади.

Байрам тадбирлари сарф-харажатларини Сирдарё туман ҳокимлиги кўтарадиган бўлди. Шунингдек, шу куни «Меҳрибонлик уйи»дагиларга ҳам байрам совғалари, бепул тушлик берилади.

Н. ШАМСИЕВ.

Китоб савдоси

Рашид ГАЛИЕВ
олган сурат

Халқаро шарҳ

ШИМОЛ ВА ЖАНУБ ҒАРАЗИ ЯКУН ТОПАДИМИ?

Сўнгги вақтларда Осиё қитъасининг кўпгина нуқталарида уруш оловлари, миллий низолар ва сиёсий кучларнинг можаролари авж олди. Афғонистон, Камбоджа, Кашмир, Шри-Ланка каби қатор мамлакатларда ҳукумат билан халқ ўртасидаги келишмовчиликлар, бир миллатнинг биродаркушлик жанглари, ўзга-ўзга миллатларнинг ер ва ҳокимият талашишлари она-заминимизни ҳолдан тойдирмоқда. Шундай можаролардан бири Корея ярим оролида ҳам давом этмоқда. Бу қадимий маданият ва бетакрор анъаналар заминида уруш олови чиққанига кўп йиллар бўлди. Иккинчи жаҳон урушидан кейинги энг қонли тўқнашув — 1950—53 йиллардаги Корея уруши оқибатида бу заминда бир-бирига душман икки давлат — Шимолий ва Жанубий Корея давлатлари пайдо бўлган эди. Бугунги кунда шимолдаги Корея Халқ Демократик Республикасида социалистик тузум ҳукм сураётган бўлса, жанубдаги Корея Республикасида эркин, демократик жамият, бозор муносабатларига асосланган тузум жадал равнақ топмоқда. Ҳар икки биродар халқ бир-бирига ғаразли бўлиб, узоқ йиллар давомида ўзаро низолар олов олиб турди, сиёсатдонларнинг даҳанаки жанглари қуролли тўқнашувларга уланиб кетди. Оқибат эса кундек равшан: минглаб бегуноҳ кишиларнинг қони дарё бўлиб оқди.

1953 йилда Бирлашган Миллатлар Ташкилоти ташаббуси ва бевосита иштирокида Корея ярим оролида тинчлик ўрнатиш музокаралари ўтказилган эди. Ўшбу музокаралар натижаси ўлароқ, Жанубий ва Шимолий Корея давлатлари ўртасидаги ўзаро тинчлик битими имзоланган эди. 1953 йилги битимнинг кўпгина моддалари, талаблари бугунги кунга жавоб бермай қолди, бунинг устига Корея ярим оролидаги вазият сўнгги вақтда бир оз кескинлашди. Шунинг учун ҳам халқаро ҳамжамият Корея масаласи бўйича яна бир нуфузли халқаро анжуман ўтказишга ва икки давлат ўртасида тинчлик ўрнатиш тўғрисидаги шартномага асос солишга қарор қилди. Бу ташаббусни Жанубий Корея президенти Ким Ен Сам ҳамда Америка Қўшма Штатлари президенти Билл Клинтон илгари сурдилар. Уларнинг таклифларига кўра, Корея ярим оролида тинчлик ўрнатиш масаласига бағишланган музокаралар тўрт давлат — Жанубий ва Шимолий Корея ҳамда АҚШ ва Хитой иштирокида ўтиши керак. Бўлажак музокаралар чоғида имзоланадиган тинчлик шартномаси 1953 йилги тинчлик битимининг ўрнини босиши керак.

Тўрт давлат иштирокидаги музокараларга тайёргарлик кўриш учун ушбу давлатлар раҳбарлари икки марта олий даражадаги учрашув ўтказдилар. Биринчи гал икки Корея республикаси, АҚШ ҳамда Хитой вакиллари ўтган йилнинг апрель ойида учрашдилар. Ўшанда Билл Клинтон билан Ким Ен Сам Кореяда тинчлик ўрнатишга қаратилган музокараларни бошлаш ташаббусини илгари сурган эдилар. Иккинчи учрашув яқинда — шу йилнинг 5 августида Нью-Йорк шаҳрида бўлиб ўтди. Ҳар икки учрашувнинг оралиғидаги вақт жуда катта — бир ярим йил. Хўш, нима учун икки Корея давлатининг ўзаро келиштириш иши учун хизмат қиладиган бу учрашувларни ўтказиш пайсалга солиб келинмоқда? Гап шундаки, Шимолий Корея ҳукумати ўзининг жанубий қўшниси билан тил топишишга унча хуши йўқ эди. Шимолий Корея раҳбарлари Жанубий Кореяни 1953 йилги тинчлик битимини имзоламаганликда айблаб, эндиликда шунга жавобан, тинчлик музокаралари арафасидаги маслаҳат йиғилишларида иштирок этишдан бош тортиб келмоқда. Халқаро ҳамжамиятнинг узлуксиз ундовлари билан Шимолий Корея 5 август куни Нью-Йорк учрашувида иштирок этишга ахири кўнди. Бироқ, бу учрашувдан ҳеч қандай натижа чиқмади. Унинг иштирокчилари ўзаро маслаҳатлар олиб бориб, Кореяда тинчлик ўрнатиш музокаралари ўтказиладиган кун ва жойни белгилашлари, анжуман кун тартибини тузишлари керак эди. Томонлар ўзаро келиша олмай, бу масалаларнинг бирортасини ҳал эта олмадилар. Энди тўрт давлат — Жанубий ва Шимолий Корея, АҚШ, Хитой раҳбарлари мазкур масала юзасидан яна бир бор учрашишлари даркор. Чунки Корея ярим оролида тинчлик ўрнатиш бугунги куннинг энг муҳим ва долзарб муаммоларидан биридир. Уни тезликда ҳал этиш жаҳон ҳамжамиятининг асосий вазифаларидан бирига айланган.

Шуни ҳам қайд этиб ўтиш кераккки, Нью-Йорк маслаҳат учрашувининг ижобий томонлари ҳам бўлди. Аввало, унда Шимолий Кореянинг иштирок этишининг ўзи тинчлик сари қўйилган энг катта қадам бўлди. Чунки узоқ йиллар давомида Шимолий Корея жаҳон ҳамжамияти билан бирга келишган ҳолда иш кўришдан, айниқса, Корея ярим оролида тинчлик ўрнатиш ташаббусларига қўшилишдан бош тортиб келаётган эди. Ҳатто мамлакат раҳбарияти хорижий давлатлар билан алоқаларни жуда сусайтириб юборган, халқаро ҳамжамият вакилларини Шимолий Корея ҳудудига қўймас, давлатнинг ички аҳволини ҳеч кимга ошкор этмасди. Бунинг оқибатлари эса жуда аянчли бўлди. Мамлакатнинг иқтисодий аҳволи тобора ёмонлашди, ишлаб чиқаришга чет эл сармояларининг жалб этилиши сусайди, халқ очликка юз тутди. Халқаро ҳамжамият эса Шимолий Кореядаги аҳволдан тўла огоҳ этилмаганлиги туфайли, бу мамлакатга қандай ёрдам кўрсатишни билмади. Оқибатда минглаб кишилар ҳалок бўлдилар, очарчилик ва қурғоқчилик балолари қариялар ва болалар умрига зомин бўлди. Шимолий Корея тамоман ҳолдан тойиш даражасига етиб келди. Ўзининг онгсиз қайсарлигидан, жанубий қўшнисига бўлган ҳадсиз ғаразидан ёмон оқибатлар келиб чиқаётганини тушуниб етган Шимолий Корея ҳукумати ниҳоят муроса йўлига кира бошлади. Унинг Нью-Йорк учрашувида иштирок этиши ва Кореяда тинчлик ўрнатиш музокараларини ўтказишга розилик бергани бунинг катта исботи бўлди. Кўпчилик халқаро кузатувчилар ва сиёсатдонлар узоқ йиллар бир-бирига ғаразгўй бўлиб келган шимол ва жанубнинг бирлашиб, битта давлат — Корея Республикасининг яратилишини қизғин ёқламоқдалар. Албатта, бу мақсад сари фақат бир йўл — тинчлик ва сиёсий музокаралар йўли орқали бориш лозим. Акс ҳолда, Осиё қитъасидаги энг қайноқ нуқталардан биридаги оловнинг сўниши амри маҳол.

Хайрулло НУРИДДИНОВ,
шарҳловчи.

МИНГ ДАРДГА ДАВО БЕЛБОҒ

Элликқалъа туманида тадбиркорлик ва ишбилармонликка кенг йўл очилиб, кўплаб кичик корхоналар иш бошлади. Натижада тайёр товарлар ишлаб чиқариш ҳажми кўпайди. Бўстон шаҳридаги терини қайта ишлаш ва туя жунидан белбоғ тайёрловчи кичик корхона шулар жумласидандир.

Туман матлуботчилар кооперацияси улгуржи чакана савдо ҳиссадорлик жамиятига қарашли мазкур корхонанинг туя жунидан тайёрланган тиббий белбоғлари, айниқса истеъмолчилар томонидан зўр мамнуният билан кутиб олинмоқда. Эни қирқ сантиметрлик ихчамгина махсус белбоғлар бод касалидан азият чекаётган беморлар учун минг бир даво бўлаётир. Унинг баҳоси ҳам арзон. Шу боис бундай белбоғларга бошқа шаҳар ва туманлардан ҳам кўплаб буюртмалар тушмоқда.

Корхонанинг терини қайта ишлаш цехида ҳам ишлар бир маромда юргизилмоқда. Бу ерда Россиядан келтирилиб ўрнатилган 15 та дастгоҳ билан ҳар ойда 10 мингта қўй териларини қайта ишлаш мумкин. Ҳозирча бу иш буюртма асосида юргизилмоқда. Хом ашёдан пўстин, қўлқоп, иссиққина нимча ва бошқа кийим кечаклар тикилаяпти. Айниқса Омонгул Бойжонова, Ражабгул Айитбоева, Зуфар Утелиев каби чеварлар қўлидан чиққан кийимлар сифатлилиги билан харидорлар ўртасида шуҳрат қозонмоқда.

Олтмиш кишини иш билан таъминлаган корхонада ой сайин бир неча юз минг сўм соф фойда олиш имкони ҳам туғилгани айни муддао бўлди.

А. ИСКАНДАРОВ,
«Ишонч» мухбири

Соғлом авлод учун

ДИҚҚАТ: КЎРИК-ТАНЛОВ

Республика «Соғлом авлод учун» халқаро жамғармасининг вилоят бўлими инсон манфаатлари йилида яна бир кўрик-танлов эълон қилди.

Танловга мувофиқ оммавий ахборот воситаларида оналик ва болаликни муҳофаза қилишни кенг тарғиб этган, долзарб муаммоларни кўтарган, оммабоп, ўқимишли, таъсирчан мақола, кўрсатув, эшиттириш тайёрлаган ижодкорларга мукофотлар тантанали равишда топширилади.

Тақдирлаш чоғида оилани режалаштириш, ёш авлодни ҳар томонлама баркамол инсон қилиб тарбиялаш, уларда она юртимизга содиқлик ва фахрланиш туйғуларини таркиб топтириш, миллий анъаналаримизга хос турмуш тарзини ташвиқот этиш кўзда тутилган.

Ғолибларни 5 минг сўмлик битта биринчи, 2 минг 500 сўмлик иккита иккинчи, 1 минг 500 сўмлик учта учинчи мукофотлар кутмоқда. Кўрик-танловга шу йил декабрь ойида якун ясалади.

ҚЎЛГА ҚАЛАМ ОЛГАНДА...

(Газетхонларимиз хатларига шарҳ).

Хатлар, хатлар... Таҳририятимизга кунига ўнлаб хат-хабарлар келади. Уларда мустақил мамлакатимиз ҳаёти уфуриб туради. Газетхонларимиз ўзларини тўлқинлантирган мавзуларда қалам тебратганлар. Қувончу ўй-ташвишларини баҳам кўришади, яхши инсонларни ҳурмат-эҳтиром билан тилга олиб, учраётган камчиликлар хусусида куюниб ёзадилар...

«Инсонни қандайлиги муомалада, ғамхўрлилигида, ўзини тута билишида, камтарлигида намоён бўлади — деб ёзибди Ҳамза туманидаги газетхонимиз, иккинчи жаҳон уруши қатнашчиси Абдуфаттоҳ Садриддинов. Муаллиф туман ижтимоий таъминот бўлими элга яхши хизмат қилаётганини, айниқса, бўлим ходими Анваржон Эргашев ширин муомаласидан қувонганини қоғозга туширган.

Уйчи туманидаги Эргаш Ҳамидов ҳам ўз хатида туман ижтимоий таъминот бўлими жамоаси эл хизматини яхши ўтаётганини, Унхаёт шаҳри савдо тармоқлари (бошлиғи Ҳ.Сулаймонов) байрамларда бева — бечораларга моддий ёрдам бераётганлигини мамнуният билан билдиради. Олтиариқлик Раҳмонали Мухторов газетхонларимизга таниш. Газетамизда унинг ҳуқуқий мавзуларда қатор мақолалари чоп этилган. Айни кунларда туман фахрийларини ижтимоий қўллаб — қувватлаш «Нуроний» жамғарма бўлинмаси раиси бўлиб ишлаётган газетхонимиз «Қари билганни пари билмас» номли мақоласида жамғарма фаолияти хусусида ҳикоя қилган. «Нуроний кексалар ҳурматини жойига қўйиш, эъзозлаш ва йўл-йўриқларига қулоқ солиб иш тутиш ҳар бир инсоннинг муқаддас бурчидир, — деб ёзибди муаллиф. — Улар билан суҳбатлашган кишининг дили ҳам йўли ҳам нурафшон бўлади. Маъсудахон Давронова, Инобат Холматова, меҳнат қаҳрамони Тўтихон Қулбекова, Воҳиджон Ҳомидов, Холбой Нурматов... Ана шундай мўътабар кишилардандир».

Она фарзанди учун ҳатто ўз жонидан ҳам кечишга тайёр. Фарзанди озор чекса, у ҳам озорланади. Шунинг учун доим фарзандига парвона бўлади, соғлом бўлиши, уни камол топишини ўйлайди.

Қўқон шаҳрида яшовчи Кундуз Мамажонова таҳририятимизга йўллаган «Меҳрингизни дариғ тутманг!» номли хатида оила бошига тушган кулфатни ёзган. Муаллифнинг ёзишича тўртинчи ўғли оғир хасталикка йўлиққан. «Не-не қийинчиликлар билан Тошкентдаги республика педиатрия олийгоҳининг 5-болалар «клиникасига йўлланма олиб бормоқчи бўлдим!» — деб ёзибди Қ.Мамаджонова. Бунга мени Қўқон шаҳар ногиронлар жамияти раиси Фазлиддин ака Тилаволдиев ундаган эдилар. Оллоҳнинг иродаси билан жамиятда «Роҳат» хусусий ишлаб чиқариш фирмаси раҳбари Нуриллахон Ҳожи Абдуллаевни «Юлдуз» телестудияси ходимлари билан бирга тасодифан учратиб қолдим. Ана шу инсон оиламиз бошидаги ташвишни билиб, саховат кўрсатдилар — моддий ёрдам бердилар ва Тошкентга бориб даволанишни, харажатни «Роҳат — фирмаси тўлашини айтиб, бизга оқ фотиҳа қилиб жўнатдилар».

Муаллиф Тошкентдаги шифокорлар боласини даволашганини мамнуният билан билдиради. Хат охирида эса маълум вақтдан сўнг ўғлини яна даволатиши кераклигини, лекин бунинг учун маблағ йўқлигини куюниб ёзган.

Жамоатчи мухбиримиз Муҳаббат Иноғомова «Янгича усуллар амалда» мақоласида Тошкентдаги «Она ва бола маркази» фаолияти хусусида тўхталган. «Каттақўрғон тонги» газетаси ходими Каримжон Соатов «Ҳаёт агар денгиз бўлса...» мақоласида Сайфулло Тўлаев узоқ йиллардан бери ўқитувчилик қилаётгани, кўплаб шогирдлар етиштириб, эл ҳурматини қозонаётганини қаламга олган. «Мавжуда опа Эшмуродова бебаҳо умрини фойдали ўтказиб келаётган, самимийлиги, ширинсуханлиги билан эл ҳурмат-эътиборини қозонаётган инсонлардан», — деб ёзибди ҳамкасбимиз. «Мураббия шифокор» мақоласи, — 1983 йилдан бери Каттақўрғон тиббиёт билим юртига раҳбарлик қилиб келмоқда. Мавжуда опа Эшмуродованинг раҳбарлигида шифокор — ўқитувчилар етишмовчилигига барҳам берилди. Ўқув даргоҳи моддий жиҳатдан юксалди, 15 та қўшимча хона қурилди. Машғулотлар кабинет усулида ўтказилишига шароит яратилди. «Шон-шараф» музейи ташкил этилди.

Ҳамкасбимиз Каттақўрғонда яшаб, эл хизматини жонидили билан ўтаётган бошқа касб эгалари ҳақида «Аёл фидойи бўлса...», «Серқирра ижод соҳиби», «Эзгуликка бахшида умр» мақолаларида фахрланиб ҳикоя қилган.

Шунингдек, таҳририятимизга Пешку туманидан Собиржон Қурбонов, Тошкент шаҳридан Хушвақт Омонов, Муҳайё Остонова, Ҳамробону Мусулмонова, «Меҳнат ва турмуш»нинг махсус мухбири Умид Раҳмоновлар ҳам турли мавзуда хат-хабарлар йўллашган.

Маълумки, газетамиз Ўзбекистон касаба уюшмалари федерацияси нашри ҳисобланиб, унда асосий ва етакчи мавзу касаба уюшмалари ҳаёти ўрин олиши лозим. Ана шуни газетхонларимиз ва жамоатчи мухбирларимиз ҳисобга олсалар, нур устига нур бўларди. Ана шу мавзулардаги хатларингизни катта қизиқиш билан кутамиз, азизлар!

Холхўжа МИРЗАЕВ,
«Ишонч»нинг хатлар бўлими бошлиғи

«БЕСҚАЛЪА» — ЯНГИ МИЛЛИЙ ТЕАТР

Нукусда «Бесқалъа» номи билан қозоқ миллий театри очилди. Ўзбекистон мустақиллигининг меваси бўлган янги маданият маскани ижодий жамоаси дастлабки қадамини маҳаллий драматург Айладур Утелиевнинг буюк соҳибқиронга бағишланган «Амир Темурнинг бир куни» спектаклини намойиш қилиш билан бошлади. Асардаги асосий ролларни Халифа Нағимбоева, Хадича Утелиева, Мақсад Сарсеновлар маҳорат билан ижро этишиб, биринчи асар қўйилишидаёқ мухлислар олқишига сазовор бўлди.

Шунингдек, Қорақалпоғистонда биринчи қозоқ миллий театри ташкил қилиниб, томошабинлар олдида ўзига хос синовдан муваффақиятли ўтишда А. Утеулиев, Т. Есиркепов, Б. Муродова, Р. Жуматов, Г. Ембергенова сингари ўнлаб театр жонкуярлари, ҳақиқий талант соҳиблари муносиб ҳисса қўшди.

Театр янги-янги асарларни саҳналаштириб, ҳақиқий мухлислар олқишига сазовор бўлиш учун ижодий изланишни изчил давом эттирмоқда. Шу кунларда эса мамлакат мустақиллигининг олти йиллиги шарафига махсус томошалар дастури тайёрланмоқда.

Абду РАҲМОН.
«Ишонч» мухбири.

«МУНАЖЖИМ ТАЪБИРИ»

Саломатлигингизни асранг! (19-25 август кунлари учун)

19 августдан 20 август соат 23 га қадар Ой Балиқ буржи ёнидан ўтаётган паллада эндокрин тизими бўшашиб, аллергик хасталик туғилиш хавфи ортади. Бундан ташқари қон айланиши ёмонлашади, суяклар заифлашади. 19 август Ойнинг 16-кунида кўкрак заиф бўлади. Мол гўштидан тайёрланган овқатни, қўзиқорин, сабзи емаган маъқул. Юракка кўп юк тушиши олдини олишга ҳаракат қилиш керак. Кишини бу пайтда тушиниш қийин бўлади. Шу боис тинчлантирувчи дориларни истеъмол қилиш зарур. 20 август 17-Ой кунида эндокрин тизими заифлашади. Шу куни соат 1 дан тонгги 9 га қадар ичак касалликлари оғриши хавфи ортади. Бунга айрим сайёраларнинг нотўғри жойлашуви сабаб бўлади. Арзимаган нарсадан аччиқланиш ҳоллари содир бўлиши мумкин.

20 август соат 22-23 турли фалокат, бахтсиз ҳодисалар юз бериши мумкин.Бу вақтда ниҳоятда эҳтиёткорлик талаб этилади.

20 август соат 23 дан 1 га қадар Ой Қўй буржи ёнидан ўта бошлаганида лия заифлашади. Бу вақт мобайнида мазкур аъзоларни операция қилишни тўхтатиб турган маъқул. 21 август Ойнинг 18-куни буйрак, эски касалликлар қўзғалади. Соат 3 да Ой Қўй буржи ва Денебкейтос юлдузи оралиғида бўлганида асабийлашиш кузатилади. Тинчлантирувчи дориларни ичиш тавсия этилади. Шу билан бирга шу вақтда Ой Чўлпон ва Тарозуга рўбарў туради.

22 август Ойнинг 19-кунида ошқозон, ичак заифлашади. Бу кун поклаиш куни ҳисобланади, иложи борича атрофдагилар билан баҳслашмаслик, аччиқланмаслик зарур. Ичакларни тозалаб, сабзавотни кўпроқ истеъмол қилиш мақсадга мувофиқдир. Исириқ тутатиш, уйни тозалаш, хафа қилган билан ярашиш лозим. Соат 9-10 ларда Ой Сатурн ва Қўй оралиғида бўлганида тиш, қулоқ оғрийди, шамоллаш кузатилади. Бош ва ошқозонда оғриқ туради.

23 август соат 1 дан 25 август соат 3 га қадар Ой Сигир буржи ёнидан ўта бошлаган паллада кўз, бош ва оёқ бўғимлари заифлашади. Шунинг учун мазкур аъзоларни операция қилмаслик, мураккаб муолажаларни ўтказмаслик зарур.

23 август Ойнинг 20-кунида оч юришга қулай ҳисобланади. Кўзга зўриқишга йўл қўймаслик зарур. Соат 6-8 ларда сийдик йўллари, тўғри ичак ва бошқа ички аъзолар касалланиш хавфи туғилади. 23 август соат 13-14 ларда Ой Эль-Нат юлдузига рўбарў келганида асабийлашиш ортади. Совуқ сувда ювиниш, жигарни тозалаш фойдалидир. Тоза ҳавода кўпроқ юриш керак.

Ҳафта мобайнида кўзнинг зўриқиши кузатилади. 25 август Ойнинг 22-кунида суяк, умуртқа поғоналари заифлашади.

ЯНА КЎРИШГУНЧА ХАЙР

Қишлоқ аёллари спартакиадаси

Косонсой тумани оромгоҳида Ўзбекистон қишлоқ хотин-қизлари XYIII спартакиадасининг тантанали ёпилиш маросими бўлиб ўтди. Махсус мухбиримиз шу ҳақда хабар қилади.

Ранг-баранг ва чиройли кийимларни кийган спортчилар Косонсой тумани оромгоҳига саф тортдилар. Барчанинг чеҳрасида кулгу.

Дастлабки сўз Наманган вилоятининг ҳокими Тўлқин Жабборовга берилди. У спартакиада ғолиблари ва қатнашчиларини табриклаб, спортнинг айни пайтда хотин-қизлар ҳаётида тутган ўрни тўғрисида тўхталиб, спортчиларнинг бундан кейинги мусобақаларда иштирокига муваффақият тилади.

Сўзга чиққан Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси кенгаши раисининг ўринбосари О.Муҳиддинова, Ўзбекистон касаба уюшмалари жисмоний тарбия ва спорт Марказий Кенгашининг раиси В.Бойко, Тошкент вилоятининг вакили М. Хожибоевалар сўзга чиқишиб, қишлоқ хотин-қизлари спартакиадасининг аҳамияти ва унинг муваффақиятли ўтишига катта ҳисса қўшган Наманган вилояти ва шаҳар ҳокимлигига, касаба уюшмалари Наманган вилоят кенгашига миннатдорчилик билдирдилар. Шундан сўнг шахсий ҳамда умумкоманда ҳисобида ғолиб чиққанларга мукофотлар топшириш маросими бўлиб ўтди.

Ниҳоят Ўзбекистон қишлоқ хотин-қизлари XYIII спартакиадасининг байроғи туширилди. Спартакиаданинг ёпилишида Наманган вилояти ҳокимининг ўринбосари, вилоят хотин-қизлар қўмитасининг раиси М.Рустамова, касаба уюшмалари Наманган вилоят кенгашининг раиси К.Раимжонов, Косонсой тумани ҳокими Т.Маризаевалар иштирок этдилар.

Н.РАФИҚОВ

Суратларда: спартакиада ўйинларидан лавҳалар.

Устозлар фикри

ИСТЕЪДОДЛАРНИ ИЗЛАШ ЗАРУР

Равиля Салимова, 4 карра жаҳон чемпиони, 5 карра Европа чемпиони.

Қишлоқ хотин-қизлари спартакиадасини ўтказилиши муҳим аҳамиятга эга бўлди. Чунки бундай мусобақаларда ҳақиқий истеъдод эгалари эл назарига тушади. Шахсан ўзим ҳам Шўрчи районидаги қишлоқ хотин-қизлари орасидан чиққанман.

Шуниси қувончлики, мазкур спартакиада қатнашчиларининг ҳам кўпчилиги истеъдодли ёшлар. Яна бир масала. Ҳозирги иқтисодий қийинчилик вақтида мана шундай спорт ўйинларини ўтказилишига бошчилик қилган барча раҳбарларга миннатдорчилик билдираман. Чунки спорт билан шуғулланган инсон соғлом бўлади.

Спорт

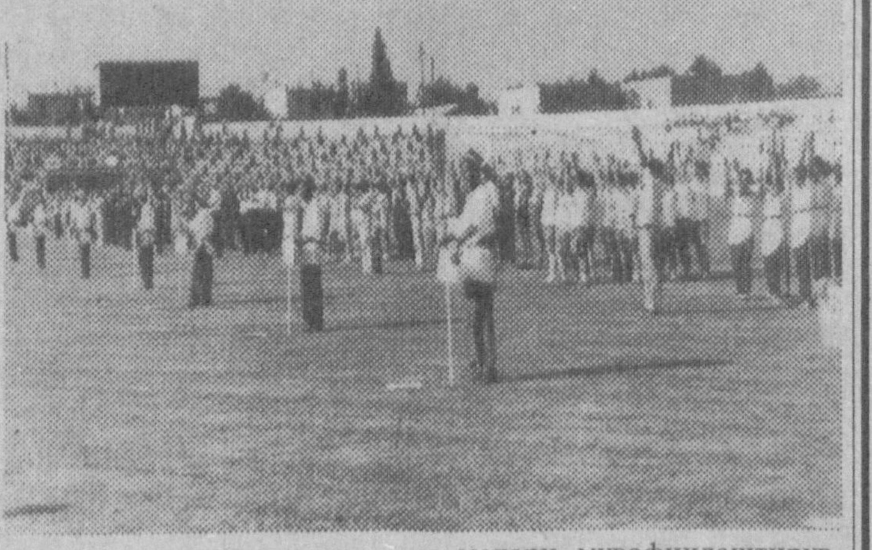

СПОРТИМИЗ РАВНАҚИГА ИШОНАМАН

Вера Дуюнова, волейбол бўйича икки карра Олимпия чемпиони

— Кейинги пайтда республикамизда спортнинг ривожланиши йўлида катта тадбирлар амалга оширилмоқда. Бу қувончли ҳол,албатта. Спортимиз ривожланаверса, мамлакатимиз равнақи ҳам ошаверади. Мен собиқ спортчи ҳамда спартакиаданинг волейбол бўйича бош ҳакамл сифатида барча ўйинларни ҳаяжон билан кузатиб бордим. Наманган, Фарғона вилоятлари командаларида иқтидорли спортчилар анчагина.

Сўз спартакиада ғолибларига

СПОРТ - МЕНИНГ ТАҚДИРИМ

Ҳамида Солиева, Наманган вилоят волейбол командасининг сардори.

Спортга ёшлигимдан қизиқаман. Ўзим эса Қўғай ширкатлар уюшмасида спорт йўриқчисиман. Мусобақанинг 1 босқичида қашқадарёлик ва жиззахлик спортчилар билан беллашиб ғалаба қозондик. Финалда эса фарғоналиклар билан учрашиб ғолибликни қўлга киритдик.

Шу ўринда мен командамизнинг спартакиадада муваффақиятли қатнашишимизга қулай шароит яратиб берган Учқўрғон туман ҳокимиятига, туман касаба уюшмалари мувофиқлаштирувчи кенгашига ўз миннатдорчилигимизни билдирамиз. Энди шахсан ўзимга келсак, спортга жуда ҳам боғланиб қолганман. Шунинг учун ниятим бошқа учрашувларга ҳам жиддий тайёрланишдир.

ИРОДА - МУВАФФАҚИЯТ ГАРОВИ

Муножот Примова, стол тениси бўйича спатакиада ғолиби

Самарқанд вилоятининг Пастдарғом туманиданма. Тошкентлик Светлана Пан билан финал баҳсимиз ниҳоятда кескин ўтди. Тўғрисини айтсам, учрашув ниҳоясида ғалабани бой бериб қўйсам нима бўлади, деган фикр хаёлимдан кетмасди. Лекин иродамни қўлга олдим. Ва ниҳоят ғалаба... Энди финалдаги рақибим Светланага келсак, у жуда кучли спортчи. Мен дугонамга кейинги мусобақаларда муваффақиятлар тилайман.

Ҳар тўғрида

ЎҒИРЛАБ КЕТИЛГАН МОЛЛАР МУЗЕЙИ

Намибиядаги Виндхука шаҳрининг фуқароси Карл Шпехт кўп йиллардан бери географик кашфиётлар билан боғлиқ бўлган экспонатлар тўплаб боради. У ўзининг кўлбола музейини «Колониал ўғирлик ва талонтарожлар музейи» деб атади.

Маълумки XV-XVII аср давомида Европа денгиз мамлакатлари жаҳон океани кенгликларини ўзлаштира бошладилар. Бу борада Англия, Голландия, Испания ва Португалия давлатлари, айниқса, фаоллик кўрсатдилар. Уларни кўпроқ афсонавий Ҳиндистон ўзига тортади. Йўл-йўлакай европаликлар Африка қирғоқларидаги аҳоли яшайдиган пунктларда тўхлаб, «ёввойи»лар билан мулоқотда бўлиб, уларга кўзгу, шишадан ясалган тақинчоқлар, пичоқ ва шунга ўхшаш арзимас нарсалар совға қилиб, булар эвазига олтин, марварид, кокос ёнғоғи ва бошқа табиат инъом этган бойликларни олар эдилар.

Карл Шпехтнинг уй музейида ана шундай экспонатлардан юзлаб йиғилган.

ҚАРИЯЛАР ҲУШЁР

Асбест шаҳрининг (Свердлов обл.) милиция ходимлари фойдали тажрибага қўл уришди. Шаҳарда уй ўғрилари кўпайиб кетди. Ўғрилар уйлардаги радио ва телеаппаратуралар, гиламлар ва бошқа қимматбаҳо нарсаларни ўмаришмоқда.

Худди ана шуни ҳисобга олиб шаҳар милицияси бу ишга пенсионерларни жалб қилди ва ёрдами текканларга пул мукофоти белгилади. Нафақахўрларнинг ҳозирги кундаги аҳволини ҳисобга олганда уларнинг бу вазифага қандай киришганликларини билиш қийин эмас.

Футбол

БИРИНЧИ ДУРАНГ

Куни кеча республикамизнинг 8та шаҳрида мамлакатимиз олтинчи миллий чемпионати 20-тур учрашувлари бўлиб ўтди. Айниқса, «Пахтакор» марказий ўйингоҳига йиғилган чарм тўп ишқибозлари қизиқарли ўйиннинг гувоҳи бўлишди. Пахтакорчилар ўз майдонида Бухоро клуби футболчиларини қабул қилиб, улар дарвозасига 3 та жавобсиз тўп киритиб, турнир жадвалидаги мавқеини тиклади.

Наманганнинг Навбаҳор ўйингоҳига йиғилганлар эса чемпионатнинг МҲСК клуби футболчиларининг илк дуранг натижасига шоҳид бўлишди. Биз аввалги шарҳларимизда МҲСК футболчиларини охирги учрашувларда ғалабани қийинчилик билан қўлга киритаётганини айтиб ўтган эдик. Мана, дуранг ҳам бўлди. Турнир жадвалининг охиридан жой олган «Атласчи» жамоасига эса яна омад кулиб боқмади. Улар бу сафар «Сурхон» клубини қабул қилишиб, 0:1 ҳисобида имкониятни бой беришдилар. Энди 20-турнинг қолган учрашувлар натижаси билан танишинг:

Янгиер—Сўғдиёна — 3:0, Дўстлик—Хоразм — 8:1, Зарафшон—Косонсой — 1:0, Андижон—Афросиёб — 1:0, Насаф—Трактор — 5:1, Чилонзор—Нефтчи — жамоаларининг учрашуви эса маълум сабабларга кўра 2 сентябрь кунга кечиктирилди.

20-турдан кейинги вазият

Командалар	У	Ю	Д	М	Т-Н	О
1.МҲСК	20	19	1	-	66-22	58
2.Нефтчи	19	15	2	2	58-19	47
3.Дўстлик	20	13	4	3	49-23	43
4.Навбаҳор	20	11	5	4	48-25	38
5.Пахтакор	20	11	5	4	35-15	38
6.Сўғдиёна	20	9	1	10	25-33	28
7.Бухоро	20	8	1	11	25-38	25
8.Насаф	20	6	6	8	33-36	24
9.Зарафшон	20	7	3	10	27-32	24
10.Трактор	20	6	5	9	26-34	23
11.Сурхон	20	6	5	9	19-37	23
12.Косонсой	20	7	1	12	18-33	22
13.Хоразм	20	6	3	11	30-53	21
14.Янгиер	20	5	5	10	28-37	20
15.Афросиёб	20	5	5	10	17-27	20
16.Андижон	20	6	2	12	28-41	20
17.Чилонзор	19	5	2	12	21-19	17
18.Атласчи	20	5	2	13	20-42	17

Кураш

ИСМАТ БЎРОНОВ ҒОЛИБ

Қозоғистон Республикасининг Еттисой туманида қозоқ миллий кураши бўйича халқаро турнир бўлиб ўтди. Турнирда қатнашган Жиззах вилоятининг 5 нафар йигитлари республикамиз шарафини ҳимоя қилишди.

Ҳамюртимиз Исмат Бўронов жиззахчасига курашларда мунтазам ғолиб бўлиб юрар эди. Унинг Еттисойдаги қозоқ миллий курашида чапдастлик кўрсатганлигига қозоғистонлик ишқибозлар ҳам тан беришди. У барча рақибларини доғда қолдириб, биринчи ўринни эгаллади. Натижада Исмат Бўроновга турнирнинг «энг чапдаст полвонига» соврини ва видеомагнитофон топширилди.

Алибой ЭРГАШЕВ,
«Ишонч» мухбири.

«КАМОЛОТ АВТОСЕРВИС»
масъулияти чекланган жамият — «ЎзДЭУ» автозаводининг расмий дилери
«Нексия», «Тико», «Дамас»
автомобилларини завод баҳосида сотади.
Ҳужжатларни расмийлаштиришни ва олий даражада хизмат кўрсатишни кафолатлаймиз.
Автомашиналарни фақат биздан сотиб олсангиз, ўта мамнун бўласиз.
Ҳақ тўлаш турлича. Бизнинг автосалонимиз қуйидаги манзилда жойлашган:
Тошкент шаҳри, Саракуль кўчаси, 7-уй. Мўлжал: темирйўл техникуми
Телефон: (3712) 91-61-50, факс(3712) 91-64-72.

ИШОНЧ — Ўзбекистон касаба уюшмалари федерацияси махсус нашри

Бош муҳаррир ўринбосари: Чори ЛАТИПОВ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:
Л.ГУЛЬ, Э.ЁҚУБОВ, Ф. МУЛЛАЖАНОВ, М. ОТАҚУЛОВ, А.СИЛЕЕНКОВ, А.СУЛТОНОВ, М.ТУЛАГАНОВА, Р.УБАЙДУЛЛАЕВА, Б.УМУРЗОҚОВ, А.ФАРМОНОВ, Ф.ХОЖИҚУЛОВА,Ҳ.ШАЙХОВ, Ф.ШОҲИСМОИЛ, З.ҚОДИРОВ.

Бош муҳаррир қабулхонаси-56-25-36
Бош муҳаррир ўринбосари-56-52-89
Масъул котиб - 56-52-78

БЎЛИМЛАР:
Касаба уюшмалари ва иқтисодиёт-56-82-79. Ахборот ва спорт-56-87-63. Маънавият ва маданият - 56-82-79. Хатлар, оммавий ишлар ва мухбирлар билан ишлаш - 56-85-43. Тижорат ва ҳуқуқ -56-85-66.

ВИЛОЯТ МУХБИРЛАРИ:
Жиззахда - 3-82-18, Наманганда - 6-22-10, Самарқандда - 35-64-24, Фарғонада - 24-58-43, Урганчда - 6-03-40, Қаршида - 5-33-71.

Газета 1991 йил 21 мартдан чиқа бошлаган.
Сотувда эркин нархда.
Манзилимиз: 700165, Тошкент шаҳри, "Правда Востока" кўчаси, 24-уй.
Нашр кўрсаткичи; 64560; 64561.
Газетага 1994 йил 14 январда Ўзбекистон Давлат Матбуот қўмитаси томонидан 5 рақамли гувоҳнома берилган. IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Офсет усулида босилди. Формати А-2, ҳажми 2 босма табоқ

«Шарқ» нашриёт—матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 4 1—уй.
Буюртма Г— 0531. Босишга топшириш вақти — 21.00 Топширилди 21.00. Масъул навбатчи : Нодир АЛИМОВ
1 2 3 4 5 6